

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ
(Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.)

ΟΔΗΓΟΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΓΕΩΡΓΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ
ΑΙΡΕΣΙΜΟΤΗΤΑΣ 2024

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Εισαγωγή.....	5
2. Υπόχρεοι απαιτήσεων Αιρεσιμότητας	5
3. Αρμόδιες Αρχές	6
4. Επιθεωρήσεις Εκμεταλλεύσεων.....	6
5. Κυρώσεις	7
α. Αμέλεια	7
β. Πρόθεση	8
γ. Περιπτώσεις Επανάληψης Παραβάσεων	8
δ. Μη Διενέργεια ελέγχου	8
6. Αιρεσιμότητα.....	8
7. Υποχρεώσεις Γεωργών ανά απαίτηση και πρότυπο.....	9
I. Κλίμα και Περιβάλλον.....	9
α. Κλιματική αλλαγή (μετριασμός και προσαρμογή).....	9
i. Διατήρηση των μόνιμων βοσκοτόπων	9
ii. Προστασία των υγροτόπων και των τυρφώνων	9
iii. Απαγόρευση της καύσης υπολειμμάτων καλλιεργειών.....	10
β. Ύδατα.....	11
i. Δημιουργία ζωνών ανάσχεσης κατά μήκος υδατορευμάτων.....	11
ii. Προστασία των Υδάτων από τη Νιτρορύπανση Γεωργικής Προέλευσης	11
iii. Άρδευση.....	13
iv. Λοιποί κανόνες για την προστασία των Υδάτων	13
γ. Έδαφος.....	20
i Διαχείριση της κατεργασίας του εδάφους για τη μείωση του κινδύνου υποβάθμισης και διάβρωσης του εδάφους, λαμβάνοντας, μεταξύ άλλων, υπόψη την κλίση του εδάφους	20
ii Ελάχιστη κάλυψη του εδάφους για την αποφυγή ακάλυπτων εδαφών σε περιόδους που είναι ιδιαίτερα ευαίσθητες	21
iii Αμειψισπορά ή διαφοροποίηση σε αρόσιμη γη εκτός από καλλιέργειες που καλλιεργούνται κάτω από το νερό	21
δ. Βιοποικιλότητα και τοπίο	23
II. Δημόσια Υγεία και Υγεία των Φυτών	26
α. Ασφάλεια Τροφίμων	26
i. Ιχνηλασιμότητα - Τήρηση μητρώων.....	26
ii. Φυτικά Πρωτογενή Προϊόντα.....	28
iii. Ζωικά Πρωτογενή Προϊόντα.....	28
(α) Παραγωγή – Διακίνηση τροφίμων	28
(β) Διαχείριση εκμετάλλευσης	29

iv. Ζωοτροφές.....	30
β. Χρήση ορμονών, θυρεοστατικών και β-αγωνιστών.....	30
γ. Γεωργικά Φάρμακα και Φυτοπροστατευτικά Προϊόντα.....	31
III. Καλή Διαβίωση των Ζώων	33
α. Στοιχειώδεις Κανόνες για την προστασία των παραγωγικών ζώων.....	33
i. Εκτατικές εκμεταλλεύσεις.....	33
ii. Ημιεντατικές/εντατικές εκμεταλλεύσεις	33
(α) Διατροφή	33
(β) Σταβλισμός.....	34
(γ) Υγεία.....	35
(δ) Εκδήλωση χαρακτηριστικών φυσιολογικής συμπεριφοράς των ζώων	35
β. Επιπρόσθετοι κανόνες για την προστασία των ενσταβλισμένων παχυνόμενων μόσχων < 6 μηνών	36
(α) Διατροφή	36
(β) Σταβλισμός.....	36
(γ) Υγεία.....	37
(δ) Εκδήλωση χαρακτηριστικών φυσιολογικής συμπεριφοράς των ζώων	38
γ. Επιπρόσθετοι κανόνες για την προστασία των ενσταβλισμένων χοίρων.....	39
(α) Διατροφή	40
(β) Σταβλισμός.....	40
(γ) Υγεία.....	43
(δ) Εκδήλωση χαρακτηριστικών φυσιολογικής συμπεριφοράς των ζώων	45
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	48
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι.....	48
ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	48
7.Ι.α. ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ.....	48
7.Ι.β. ΥΔΑΤΑ.....	48
7.Ι.δ. ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ & ΤΟΠΙΟ.....	49
7.ΙΙ.α. ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	50
7.ΙΙ.β. ΧΡΗΣΗ ΟΡΜΟΝΩΝ, ΘΥΡΕΟΣΤΑΤΙΚΩΝ & β-ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΩΝ	51
7.ΙΙ.γ. ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΦΑΡΜΑΚΑ ΚΑΙ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ.....	52
7.ΙΙΙ. ΚΑΛΗ ΔΙΑΒΙΩΣΗ ΤΩΝ ΖΩΩΝ.....	52
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ.....	55
ΜΗΤΡΩΟ ΕΙΣΡΟΩΝ - ΕΚΡΟΩΝ & ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	55
Α. ΕΙΣΡΟΕΣ: ΑΓΟΡΑ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΦΟΔΙΩΝ - ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΩΝ	56
Β. ΕΙΣΡΟΕΣ: ΖΩΟΤΡΟΦΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΑΥΤΩΝ – ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΩΝ.....	57
Γ. ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ.....	58
Δ. ΕΚΡΟΕΣ: ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΞΕΡΧΟΜΕΝΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ - ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΓΟΡΑΣΤΩΝ	59

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ.....	60
ΠΙΝΑΚΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΟΓΚΟΥ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ	60
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV	61
ΧΩΡΟΚΑΤΑΚΤΗΤΙΚΑ ΕΙΔΗ.....	61

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ – ΑΚΡΩΝΥΜΙΑ	
ΔΑΟΚ	Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής
ΜΕΕ - ΗΕ	Μητρώο Εισροών – Εκροών / Ημερολόγιο Εργασιών
Κ.Β.Δ.	Κτηνιατρική Βάση Δεδομένων
Κ.Ο.Γ.Π.	Κώδικας Ορθής Γεωργικής Πρακτικής
Κ.Υ	Κεντρική Υπηρεσία
Κ.Υ.Α.	Κοινή Υπουργική Απόφαση
Μ.Σ.Ε.	Μεταδοτική Σπογγώδης Εγκεφαλοπάθεια
ΟΕΒ- ΤΟΕΒ	Οργανισμών Εγγείων Βελτιώσεων – Τοπικοί Οργανισμοί Εγγείων Βελτιώσεων
Ο.Π.Σ.Κ.	Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κτηνιατρικής
Π.Δ.	Προεδρικό Διάταγμα
Π.Υ	Περιφερειακές Υπηρεσίες του ΟΠΕΚΕΠΕ
Υ.Α.	Υπουργική Απόφαση
Υπ.Α.Α.Τ	Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
Χ.Μ.Ε.	Χειρόγραφο Μητρώο Εκμετάλλευσης

1. Εισαγωγή

Στο πλαίσιο της Αιρεσιμότητας πρέπει να τηρούνται συγκεκριμένες υποχρεώσεις όπως ορίζονται στους Κανονισμούς (ΕΕ) 2115/2021 και (ΕΕ) 1172/2022.

Οι ενωσιακές και εθνικές διατάξεις που διέπουν την Αιρεσιμότητα αφορούν στους ακόλουθους ειδικούς τομείς:

α) κλίμα και περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων θεμάτων για τον μετριασμό και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, για την προστασία κ την ποιότητα των υδάτων, του εδάφους, της βιοποικιλότητας και του τοπίου,

β) δημόσια υγεία και υγεία των φυτών, συμπεριλαμβανομένων θεμάτων για την ασφάλεια των τροφίμων και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα,

γ) καλή διαβίωση των ζώων.

Πρόκειται, δηλαδή, για ένα σύνολο κανονισμών που καθοδηγεί τους παραγωγούς στο τι πρέπει και στο τι δεν πρέπει να πράττουν ώστε να λαμβάνουν αγροτικές ενισχύσεις.

Το παρόν εγχειρίδιο του Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ), έχει σκοπό να ενημερώσει τους γεωργούς για τους κανόνες της Αιρεσιμότητας και τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από αυτή.

2. Υπόχρεοι απαιτήσεων Αιρεσιμότητας

Οι απαιτήσεις της Αιρεσιμότητας αφορούν στους δικαιούχους που λαμβάνουν:

1. Άμεσες ενισχύσεις:

α) Αποσυνδεδεμένες άμεσες ενισχύσεις

- βασική εισοδηματική στήριξη για τη βιωσιμότητα,
- συμπληρωματική αναδιανεμητική εισοδηματική στήριξη για τη βιωσιμότητα,
- συμπληρωματική εισοδηματική στήριξη για γεωργούς νεαρής ηλικίας,
- προγράμματα για το κλίμα, το περιβάλλον και την καλή διαβίωση των ζώων,

ή / και

β) Συνδεδεμένες άμεσες ενισχύσεις

- συνδεδεμένη εισοδηματική στήριξη,
- ειδική ενίσχυση για το βαμβάκι.

2. Ετήσιες ενισχύσεις δυνάμει των Παρεμβάσεων Αγροτικής Ανάπτυξης των άρθρων 70, 71 και 72 του Καν. 2021/2115:

α) περιβαλλοντικές, κλιματικές και άλλες δεσμεύσεις διαχείρισης (Παρεμβάσεις Π3 -70 του ΣΣ ΚΑΠ),

β) φυσικοί ή άλλοι περιορισμοί ανά περιοχή (Παρεμβάσεις Π3 – 71 του ΣΣ ΚΑΠ.),

γ) μειονεκτήματα ανά περιοχή που προκύπτουν από ορισμένες υποχρεωτικές απαιτήσεις (Παρεμβάσεις Π3 – 72 του ΣΣ ΚΑΠ).

3. Μέτρα υπέρ της Τοπικής Γεωργικής Παραγωγής στα Μικρά Νησιά Αιγαίου (ΜΝΑ) (Σύμφωνα με το κεφάλαιο IV του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 228/2013 ή το κεφάλαιο IV του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 229/2013).

4. Περιβαλλοντικές, κλιματικές και άλλες δεσμεύσεις διαχείρισης Π.Α.Α. του 2014-2022 σε δικαιούχους με παραπάνω από 10 εκτάρια γεωργικής εκμετάλλευσης.

Σκοπός του εν λόγω εγχειρίδιου είναι η παράθεση των Κανονιστικών Απαιτήσεων Διαχείρισης (ΚΑΔ) και των Προτύπων Καλής Γεωργικής Κατάστασης (ΚΓΠΚ) που πρέπει να εφαρμόζονται ανά τύπο εκμετάλλευσης, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις ισχύουσες ενωσιακές και εθνικές διατάξεις.

3. Αρμόδιες Αρχές

Αρμόδια ελεγκτική αρχή της Αιρεσιμότητας ορίζεται ο ΟΠΕΚΕΠΕ.

Ως αρμόδιες αρχές για τον έλεγχο των υπολειμμάτων των φυτοπροστατευτικών προϊόντων και των κτηνιατρικών φαρμάκων ορίζονται η Γενική Διεύθυνση Γεωργίας/Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής και η Γενική Διεύθυνση Κτηνιατρικής /Διεύθυνση Προστασίας των Ζώων Φαρμάκων και Κτηνιατρικών Εφαρμογών, αντίστοιχα. Οι παραπάνω υπηρεσίες υποχρεούνται να κοινοποιούν στον ΟΠΕΚΕΠΕ τους διεξαχθέντες εργαστηριακούς ελέγχους κατά την ετήσια περίοδο που καλύπτει ο έλεγχος της Αιρεσιμότητας, τους γεωργούς που ελέγχθηκαν και τις παραβάσεις που διαπιστώθηκαν ανά γεωργό. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ λαμβάνει υπόψη τα αποτελέσματα των ελέγχων των αρμόδιων υπηρεσιών και επιβάλλει τις κυρώσεις για τις παραβάσεις που αφορούν μη τήρηση της Αιρεσιμότητας.

Οι επιτόπιοι έλεγχοι της Αιρεσιμότητας διενεργούνται κάθε έτος από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, επί δείγματος γεωργικών εκμεταλλεύσεων που εξάγεται από αυτόν βάσει ανάλυσης κινδύνου με τη συμπερίληψη τυχαίου στοιχείου. Το δείγμα ελέγχου καλύπτει το 1% των δικαιούχων του άρθρου 2 της παρούσας.

4. Επιθεωρήσεις Εκμεταλλεύσεων

Οι επιτόπιοι έλεγχοι πραγματοποιούνται αιφνιδιαστικά. Εντούτοις, είναι δυνατόν να υπάρξει προειδοποίηση, περιορισμένη στο απολύτως αναγκαίο χρονικό διάστημα, υπό τον όρο ότι δεν τίθεται σε κίνδυνο ο σκοπός του ελέγχου. Η προειδοποίηση αυτή δεν μπορεί να υπερβεί τις 14 ημέρες. Στην περίπτωση που στην εκμετάλλευση εκτρέφονται ζώα, η προειδοποίηση δεν μπορεί να υπερβεί τις 48 ώρες με εξαίρεση δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις. Ο παραγωγός υποχρεούται να προσκομίσει στους ελεγκτές όλα τα απαιτούμενα μητρώα, αρχεία και παραστατικά, να συγκεντρώσει και να συγκρατήσει το σύνολο των ζώων του προκειμένου να ελεγχθούν και να διευκολύνει τη μετάβαση των ελεγκτών σε κάθε αγροτεμάχιο, στάβλο ή βοηθητικό χώρο που περιλαμβάνει η εκμετάλλευσή του.

Ο φυσικός επιτόπιος έλεγχος πραγματοποιείται παρουσία του κατόχου της εκμετάλλευσης ή νόμιμα εξουσιοδοτημένου αντιπροσώπου του, ο οποίος υποχρεούται να απαντήσει σε κάθε ερώτηση σχετική με την τήρηση των απαιτήσεων.

Ο γεωργός λαμβάνει γνώση για τα αποτελέσματα του φυσικού επιτόπιου ελέγχου με υπογραφή του επί της έκθεσης/πρακτικού ελέγχου. Στην περίπτωση που έχουν διαπιστωθεί ευρήματα και παραβάσεις/μη συμμορφώσεις, ο ΟΠΕΚΕΠΕ υποχρεούται να κοινοποιήσει το αποτέλεσμα ελέγχου στον γεωργό είτε: α) με ενυπόγραφη παραλαβή, β) με αποστολή στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του γεωργού που δηλώθηκε στην Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης (ΕΑΕ) αυτού, γ) είτε με ανάρτηση στην ηλεκτρονική εφαρμογή «καρτέλα του αγρότη» στο πληροφοριακό σύστημα του ΟΠΕΚΕΠΕ. Σε κάθε περίπτωση η κοινοποίηση του αποτελέσματος του ελέγχου στον γεωργό πρέπει να γίνεται εντός τριών (3) μηνών από τη λήξη του ελέγχου με απόδειξη.

Τα αποτελέσματα των ελέγχων με τεχνικά μέσα (τηλεπισκόπηση, έλεγχοι παρακολούθησης) κοινοποιούνται στον γεωργό με τεχνικά μέσα (είτε με ανάρτηση σε ηλεκτρονική εφαρμογή όπως η «καρτέλα του αγρότη», είτε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που αναγράφεται στην Αίτηση Ενιαίας Ενίσχυσης (ΕΑΕ) αυτού, είτε μέσω του ΚΥΔ στο οποίο κατέθεσε τη αίτησή του)) και έχει τη δυνατότητα υποβολής ένστασης εντός προθεσμίας που ορίζεται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ.».

5. Κυρώσεις

Σε περίπτωση που, μετά τη διενέργεια ελέγχου, διαπιστωθεί μη τήρηση των απαιτήσεων της Αιρεσιμότητας επιβάλλονται κυρώσεις στον γεωργό που έχει ευθύνη της γεωργικής εκμετάλλευσης στην οποία διαπιστώθηκαν,

Όταν έχει γίνει μεταβίβαση γεωργικής γης, ή γεωργικής εκμετάλλευσης, ή μέρους αυτών, κατά το ημερολογιακό έτος ελέγχου, σε περίπτωση διαπίστωσης μη συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις της Αιρεσιμότητας, η κύρωση επιβάλλεται στον αποδέκτη της μεταβίβασης, εκτός και αν ο έλεγχος αποκαλύπτει επαρκή στοιχεία που αποδεικνύουν ότι η μη συμμόρφωση οφείλεται στον μεταβιβαστή, οπότε και η κύρωση βαρύνει τον προηγούμενο δικαιούχο.

Το ύψος των κυρώσεων καθορίζεται από το βαθμό σοβαρότητας και επανάληψης της παράβασης. Οι παραβάσεις διακρίνονται καταρχάς σε παραβάσεις από αμέλεια και παραβάσεις από πρόθεση, και δύνανται να επιφέρουν τις κατωτέρω κυρώσεις:

α. Αμέλεια

Σε περίπτωση που η παράβαση μιας απαίτησης ή ενός προτύπου αξιολογείται ως μη μόνιμη, ως μικρού βαθμού σοβαρότητας και ως άνευ αποτελέσματος από πλευράς έκτασης, επιβάλλεται ποσοστό μείωσης 1%.

Όταν η παράβαση μιας απαίτησης ή ενός προτύπου αξιολογείται ως μόνιμη, ως μεγάλου βαθμού σοβαρότητας και με αποτέλεσμα που εκτείνεται εκτός εκμετάλλευσης, επιβάλλεται ποσοστό μείωσης 5%.

Σε όλες τις υπόλοιπες περιπτώσεις παράβασης χωρίς πρόθεση, επιβάλλεται ποσοστό μείωσης 3%.

Εφ' όσον διαπιστωθούν μη επαναλαμβανόμενες παραβάσεις κατά το ίδιο ημερολογιακό έτος, ο καθορισμός της μείωσης γίνεται χωριστά για κάθε παράβαση και τα προκύπτοντα ποσοστά αθροίζονται. Ωστόσο, η συνολική μείωση δεν υπερβαίνει:

α. το 5 % του συνολικού ποσού ενίσχυσης όταν καμία παράβαση δεν έχει σοβαρές συνέπειες για την επίτευξη του στόχου του σχετικού προτύπου ή της σχετικής απαίτησης και δεν εγκυμονεί άμεσο κίνδυνο για τη δημόσια υγεία ή την υγεία των ζώων.

β. το 10 % του συνολικού ποσού ενίσχυσης, όταν τουλάχιστον μία παράβαση έχει σοβαρές συνέπειες για την επίτευξη του στόχου του σχετικού προτύπου ή της σχετικής απαίτησης ή εγκυμονεί άμεσο κίνδυνο για τη δημόσια υγεία ή την υγεία των ζώων.

β. Πρόθεση

Σε περίπτωση που σε κάποια απαίτηση ή πρότυπο διαπιστωθεί παράβαση από πρόθεση, επιβάλλεται μείωση 15%.

γ. Περιπτώσεις Επανάληψης Παραβάσεων

Όταν διαπιστωθεί μηχανογραφικά επανάληψη παράβασης της ίδιας απαίτησης ή προτύπου εντός περιόδου τριών συνεχόμενων ετών, το ποσοστό μείωσης που προκύπτει γίνεται 10% και αθροίζεται με το ποσοστό μείωσης από ενδεχόμενες παραβάσεις σε άλλες απαιτήσεις ή πρότυπα.

Όταν η ίδια μη συμμόρφωση επαναληφθεί ξανά, χωρίς αιτιολόγηση από την πλευρά του δικαιούχου, θεωρείται ότι γίνεται εκ προθέσεως. Το μέγιστο συνολικό ποσοστό μείωσης στην περίπτωση αυτή είναι 20%.

Επισημαίνεται ότι, παραβάσεις που αφορούν στις αντίστοιχες απαιτήσεις της Πολλαπλής Συμμόρφωσης και έχουν διαπιστωθεί τα δυο έτη που προηγούνται του ελεγχόμενου έτους ενίσχυσης, προσμετρούνται στον προσδιορισμό της επανάληψης των παραβάσεων για την εφαρμογή των κυρώσεων της Αιρεσιμότητας.

δ. Μη Διενέργεια ελέγχου

Σε περίπτωση μη προσέλευσης στον έλεγχο μετά από ειδοποίηση, άρνησης ελέγχου, μη συγκέντρωσης ή συγκράτησης των ζώων, απειλής ή χρήσης βίας κατά των ελεγκτών, μη επίδειξης μητρώων ή αρχείων και παραστατικών ή εγγράφων της εκμετάλλευσης, παρεμπόδισης ή μη διευκόλυνσης της μετάβασης και επιθεώρησης στο σύνολο των αγροτεμαχίων, των σταβλικών εγκαταστάσεων και των βοηθητικών χώρων της εκμετάλλευσης, ο παραγωγός **αποκλείεται** από το σύνολο των ενισχύσεων που ελάμβανε για το έτος κατά το οποίο διεξάγεται ο έλεγχος.

Δεν επιβάλλεται κύρωση σε γεωργό όταν το ύψος της κύρωσης είναι ίσο ή μικρότερο των 100 ευρώ ανά ημερολογιακό έτος. Στην περίπτωση αυτή ο δικαιούχος ενημερώνεται σχετικά με τη διαπίστωση της μη συμμόρφωσης και την υποχρέωση λήψης διορθωτικών μέτρων για το μέλλον

6. Αιρεσιμότητα

Οι γεωργοί που κατέχουν εκμεταλλεύσεις των οποίων η δηλωθείσα γεωργική έκταση δεν υπερβαίνει τα 10 εκτάρια εξαιρούνται από τις κυρώσεις της Αιρεσιμότητας.

7. Υποχρεώσεις Γεωργών ανά απαίτηση και πρότυπο.

I. Κλίμα και Περιβάλλον

α. Κλιματική αλλαγή (μετριασμός και προσαρμογή)

Σκοπός είναι ο μετριασμός των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στο περιβάλλον και η προσαρμογή των γεωργών.

i. Διατήρηση των μόνιμων βοσκοτόπων

Απαιτήσεις

Οι γεωργοί που διαχειρίζονται μόνιμους βοσκοτόπους¹, οφείλουν να συμμορφώνονται με τις υποδείξεις του ΟΠΕΚΕΠΕ προκειμένου να διατηρείται η αναλογία των εκτάσεων των βοσκοτόπων προς τις συνολικές γεωργικές εκτάσεις της χώρας.

Η αναλογία εκτάσεων βοσκοτόπων προς γεωργικές εκτάσεις δεν πρέπει να μειωθεί περισσότερο από 5% σε εθνικό επίπεδο σε σχέση με την αναλογία του 2018.

Αν ξεπεραστεί το όριο αυτό, οι γεωργοί που έχουν μετατρέψει βοσκοτόπους σε άλλες γεωργικές χρήσεις υποχρεούνται να μετατρέψουν εκ νέου τις εκτάσεις σε βοσκότοπο.

Ο ΟΠΕΚΕΠΕ προληπτικά προειδοποιεί τους γεωργούς που διαχειρίζονται βοσκοτόπους όταν η αναλογία μειωθεί κατά 4%, ενώ οι γεωργοί που έχουν μετατρέψει βοσκοτόπους σε άλλες γεωργικές χρήσεις ειδοποιούνται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ να επαναφέρουν τις εκτάσεις τους σε βοσκοτόπους, και να δηλωθούν ως τέτοιες στην επόμενη Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης (ΕΑΕ), όταν η αναλογία μειωθεί άνω του 4,5%.

ii. Προστασία των υγροτόπων και των τυρφώνων

Απαιτήσεις

Οι γεωργοί που κατέχουν και καλλιεργούν παρόχθιους αγρούς οφείλουν να διατηρούν ακαλλιέργητο περιθώριο πλάτους ενός (1) μέτρου, το οποίο περιλαμβάνεται στην υποχρέωση της δημιουργίας ζωνών ανάσχεσης πλάτους τριών (3) μέτρων χωρίς χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, όπως αναλυτικά περιγράφεται στο πρότυπο Καλής Γεωργικής και Περιβαλλοντικής Κατάστασης 4 «Δημιουργία ζωνών ανάσχεσης κατά μήκος υδατορευμάτων» (δηλαδή ένα (1) μέτρο ακαλλιέργητο περιθώριο και δυο (2) μέτρα καλλιέργεια χωρίς προσθήκη λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων).

¹ σύμφωνα με τον ορισμό της παραγράφου 10 του άρθρου 3 της υπ' αρ. 519/135068 (3071/2023B') ΥΑ

Απαγορεύσεις

1. Σε όλους τους Υγροτόπους της χώρας:

- i. Απαγορεύεται η καλλιέργεια στις όχθες των υδάτινων όγκων των υγροτόπων, σύμφωνα με την ανωτέρω υποχρέωση, καθώς και στα εδάφη που αποκαλύπτονται από την υποχώρηση των υδάτων σε υδάτινους αποδέκτες, κυρίως λίμνες, σε περιπτώσεις παρατεταμένης ανομβρίας.
- ii. Απαγορεύεται η απομάκρυνση της παρόχθιας φυσικής βλάστησης.

2. Επιπλέον στους **Μικρούς Νησιωτικούς Υγροτόπους** του Προεδρικού Διατάγματος αριθ. 229/19.06.2012 «Έγκριση καταλόγου μικρών νησιωτικών υγροτόπων και καθορισμός όρων και περιορισμών για την προστασία και ανάδειξη των μικρών παράκτιων υγροτόπων που περιλαμβάνονται σε αυτόν»:

- i. Απαγορεύονται οι εκχερσώσεις της φυσικής βλάστησης. Επιτρέπονται κατ' εξαίρεση οι παρεμβάσεις που αποσκοπούν στην αποκατάσταση ή/και στη διαχείριση των υγροτόπων, στο πλαίσιο εφαρμογής εγκεκριμένων διαχειριστικών σχεδίων. Οι υφιστάμενες καλλιεργούμενες εκτάσεις διατηρούν τη χρήση τους.
- ii. Απαγορεύονται οι αποξηράνσεις και τα αποστραγγιστικά έργα, οι επιχωματώσεις, η απόρριψη στερεών και υγρών αποβλήτων, η εισαγωγή ξενικών ειδών πανίδας και χλωρίδας, η επέκταση των καλλιεργειών, η βόσκηση, εκτός αν από ειδική μελέτη προκύπτει ότι σχετίζεται με τη διατήρηση και οικολογική διαχείριση του υγροτόπου.
- iii. Απαγορεύονται οι παρεμβάσεις που αλλοιώνουν το τοπίο και προκαλούν αλλαγή του υδρολογικού καθεστώτος, συμπεριλαμβανομένων των γεωτρήσεων και της άντλησης υδάτων, εκτός αν αποσκοπούν στη διατήρηση του υγροτόπου.

3. Σε υγροτόπους που βρίσκονται σε περιοχές του δικτύου **NATURA 2000** επιπλέον του σημείου 1, εφαρμόζονται οι όροι που θα περιγράφονται στα Σχέδια Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, όταν αυτά εκπονηθούν και θεσμοθετηθούν καθώς και τυχόν υποχρεωτικές δεσμεύσεις που θα περιλαμβάνονται στα Θεματικά Σχέδια Διαχείρισης για τον τομέα της γεωργίας τα οποία εκπονούνται στο πλαίσιο του υπομέτρου 7.1 του ΠΑΑ 2014-2022.

4. Στους **τυρφώνες** η εφαρμογή απαιτήσεων θα ξεκινήσει από το έτος 2025, οπότε αναμένεται να έχει ολοκληρωθεί η ενσωμάτωση των οριοθετημένων περιοχών των τυρφώνων της χώρας στο Σύστημα Αναγνώρισης Αγροτεμαχίων (Σ.Α.Α.) - Land Parcel Identification System (L.P.I.S.) του ΟΠΕΚΕΠΕ και η έκδοση των ορθών γεωργικών πρακτικών για την προστασία της οργανικής ουσίας των τυρφώνων.

iii. Απαγόρευση της καύσης υπολειμμάτων καλλιεργειών

Απαιτήσεις

Η διαχείριση των υπολειμμάτων των αρόσιμων καλλιεργειών, ανάλογα με τις τοπικές συνθήκες, γίνεται με την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω πρακτικές:

- Ενσωμάτωση στο έδαφος,
- Βόσκησις,
- Διατήρηση των υπολειμμάτων στο χωράφι κατά τη διάρκεια του χειμώνα και ενσωμάτωσή τους την επόμενη καλλιεργητική περίοδο.

Απαγορεύσεις

Η καύση της καλαμιάς απαγορεύεται σε οποιαδήποτε περίπτωση.

Εξαιρέση αποτελεί η περίπτωση στην οποία ο γεωργός προβαίνει σε καύση της για λόγους φυτοπροστασίας με άδεια από την αρμόδια ΔΑΟΚ και της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας. Οι λόγοι φυτοπροστασίας προσδιορίζονται στη έγγραφη άδεια της ΔΑΟΚ, και λογίζονται ως εξαιρετική περίπτωση.

Στη παραπάνω εξαιρέση δεν συμπεριλαμβάνονται οι περιοχές του Δικτύου NATURA 2000 όπου σε κάθε περίπτωση απαγορεύεται η καύση της καλαμιάς.

β. Ύδατα

i. Δημιουργία ζωνών ανάσχεσης κατά μήκος υδατορευμάτων

Σκοπός είναι η προστασία εν γένει των επιφανειακών υδάτινων όγκων από τη ρύπανση που προέρχεται από λιπάσματα και φυτοπροστατευτικά προϊόντα μέσω της επιφανειακής απορροής.

Απαιτήσεις

Σε αγροτεμάχια που γειτνιάζουν με υδάτινα σώματα, οι γεωργοί οφείλουν να διατηρούν ζώνη ανάσχεσης, στην οποία δεν χρησιμοποιούνται λιπάσματα, κοπριά και φυτοπροστατευτικά προϊόντα. Το ελάχιστο πλάτος της ζώνης ανάσχεσης είναι 3 μέτρα.

Απαγορεύσεις

Οι γεωργοί απαγορεύεται να εφαρμόζουν λιπάσματα, οργανικά και ανόργανα ,κτηνοτροφικά απόβλητα καθώς και φυτοπροστατευτικά προϊόντα σε μια ζώνη τουλάχιστον τριών (3) μέτρων πέρα της όχθης υδάτινων όγκων των υδροτόπων, ποταμών, υδατορευμάτων, λιμνών, διωρύγων, τάφρων και καναλιών άρδευσης ή στράγγισης.

Σε αγροτεμάχια με κλίση εδάφους μεγαλύτερη του 8%, οι γεωργοί απαγορεύεται να εφαρμόζουν λιπάσματα σε μια, ανάλογη με την παραπάνω, ζώνη ελάχιστου πλάτους έξι (6) μέτρων.

ii. Προστασία των Υδάτων από τη Νιτρορύπανση Γεωργικής Προέλευσης

Σκοπός είναι η μείωση της ρύπανσης των υδάτων που προκαλείται άμεσα ή έμμεσα από νιτρικά ιόντα γεωργικής προέλευσης, καθώς και η πρόληψη τέτοιας ρύπανσης.

Απαιτήσεις

Α. Για τις εκμεταλλεύσεις όλης της χώρας, με βάση τον Κώδικα Ορθής Γεωργικής Πρακτικής (Κ.Ο.Γ.Π.) για την Προστασία των Νερών από τη Νιτρορύπανση Γεωργικής Προέλευσης, ισχύουν τα ακόλουθα:

1. Για τα κτηνοτροφικά απόβλητα (στερεά ή υγρά) , πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα ώστε να υπάρχει δυνατότητα αποθήκευσής τους για χρονική περίοδο η οποία επαρκεί για τη χώνευσή τους σύμφωνα με τον Κ.Ο.Γ.Π. (αριθ. 1848/278812/08.10.2021 ΥΑ), και παράλληλα καλύπτει την περίοδο που δεν ενδείκνυται η διάθεση στο έδαφος λόγω καιρικών συνθηκών (βροχοπτώσεων ή χιονοπτώσεων) ή των κατά περίπτωση απαιτήσεων λίπανσης των καλλιεργειών, την περίοδο λόγω απαγόρευσης διάθεσης στο έδαφος σύμφωνα με τον Πίνακα 1 παρακάτω καθώς και ένα πρόσθετο χρονικό περιθώριο ασφαλείας 30 ημερών.

2. Η αποθήκευση των στερεών κτηνοτροφικών αποβλήτων γίνεται σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους αποθήκευσης και επεξεργασίας, όπου σχηματίζουν απλούς κοπροσωρούς. Η κατασκευή του χώρου αυτού πρέπει :

α) να έχει στεγανό δάπεδο: να είναι κατασκευασμένο από οπλισμένο σκυρόδεμα ή άλλο υλικό που να εξασφαλίζει τη στεγανότητα και την αποφυγή διαρροών. Η κοπριά που στερείται υγρών στράγγισης, όπως η κοπριά με στρωμνή, μπορεί να αποθηκευτεί πάνω σε καλά συμπιεσμένο και διαμορφωμένο έδαφος.

β) να έχει κλίση δαπέδου προς κανάλι συλλογής υγρών στράγγισης, μέσω του οποίου τα τελευταία να καταλήγουν σε φρεάτιο συλλογής ή προς στεγανή δεξαμενή συλλογής υγρών κτηνοτροφικών αποβλήτων.

γ) να φέρει προστατευτικό τοίχιο κατά μήκος των δύο ή τριών πλευρών του, για αποφυγή διασκορπισμού του υλικού. Για την κοπριά χωρίς στραγγίσματα, μπορεί να τοποθετηθεί περιμετρικά ξύλινος φράκτης.

δ) να προστατεύεται από το νερό της βροχής με την πρόβλεψη στεγάστρου πχ. θερμοκηπιακού τύπου ή τη χρήση πλαστικού φύλλου ή μουσαμά.

ε) να έχει τις κατάλληλες διαστάσεις για να επαρκεί για τον προσδοκώμενο όγκο των στερεών κτηνοτροφικών αποβλήτων σύμφωνα με το είδος και την ηλικία των ζώων, τη δυναμικότητα του στάβλου και το είδος σταβλισμού.

Εκτροφή σε “θερμή στρωμνή”: όταν η κοπριά παραμένει στο στάβλο για επαρκές διάστημα (4 έως 14 μήνες, ανάλογα με το είδος της κτηνοτροφικής μονάδας), ώστε κατά την ώρα της απομάκρυνσής της μαζί με τη στρωμνή (άχυρο, πριονίδι, κλπ) να έχει υποστεί χώνευση και να μπορεί να διατίθεται κατευθείαν σε καλλιεργούμενα εδάφη εντός των επιτρεπόμενων χρονικών περιόδων, χωρίς να είναι απαραίτητη η παραμονή της σε κοπροσωρούς (με εξαίρεση την κοπριά πτηνοτροφείων κρεοπαραγωγής, για την οποία απαιτείται συμπληρωματική χώνευση σύμφωνα με τα αναφερόμενα στον ΚΟΓΠ).

Σύμφωνα με τον Κ.Ο.Γ.Π., η κοπριά θερμής στρωμνής μπορεί να αποθηκευτεί πάνω σε μέσης ή βαριάς σύστασης έδαφος μόνο προσωρινά, για μέγιστο χρονικό διάστημα δύο μηνών, εφόσον φυσικά

έχει προβλεφθεί η παρεμπόδιση εισροής βρόχινου νερού με την κατασκευή περιφερειακής αυλακιάς και την κάλυψη με πλαστικό φύλλο.

Η θέση που θα επιλεγεί για την προσωρινή αποθήκευση πρέπει να καταλαμβάνει την ελάχιστη δυνατή έκταση, να μην υπόκειται σε κίνδυνο πλημμύρας ή κορεσμού, να μην βρίσκεται σε απόσταση μικρότερη των 10 μέτρων από όχθες επιφανειακών νερών (ποτάμια, υδατορεύματα, λίμνες, διώρυγες, τάφρους και κανάλια άρδευσης) ή σε απόσταση μικρότερη των 20 μέτρων από υπόγεια νερά, να μην έχει κλίση μεγαλύτερη από 8% και να είναι διαφορετική από τη θέση του προηγούμενου έτους.

Οι υπολογισμοί για την εύρεση του όγκου των αποβλήτων και του αποθηκευτικού χώρου πρέπει να διατηρούνται από τους γεωργούς σε σχετικό αρχείο, διαθέσιμο οποιαδήποτε χρονική στιγμή στις αρμόδιες ελεγκτικές αρχές.

iii. Άρδευση

Οι γεωργοί που αρδεύουν τις καλλιέργειες τους θα πρέπει να τηρούν τις διαδικασίες έγκρισης χρήσης νερού προς άρδευση:

α) όσοι κάνουν χρήση αρδευτικών δικτύων των Οργανισμών Εγγείων Βελτιώσεων (ΟΕΒ) ή των δήμων, οφείλουν να τηρούν το σχετικό κανονισμό λειτουργίας του αντίστοιχου ΟΕΒ ή Δήμου και να προσκομίζουν σχετική βεβαίωση του σε περίπτωση που τους ζητηθεί από τις ελεγκτικές αρχές.

β) όσοι κάνουν χρήση γεώτρησης ή άλλης μορφής υδροληψίας, να έχουν την άδεια υδροληψίας, ή αντίγραφο αίτησης για αδειοδότηση, που έχει αποδεδειγμένα υποβληθεί στον αρμόδιο φορέα και αναφέρει τη θέση της υδροληψίας, τον τύπο της, τα χαρακτηριστικά της και το έτος έναρξης λειτουργίας – χρήσης.

iv. Λοιποί κανόνες για την προστασία των Υδάτων

1. να τηρεί τους όρους εφαρμογής των λιπασμάτων και εδαφοβελτιωτικών προϊόντων όπως αναγράφονται στις ετικέτες των σκευασμάτων ώστε να αποφεύγεται η ρύπανση των επιφανειακών και υπογείων υδάτων.

2. να πραγματοποιεί την έκπλυση των ψεκαστικών μηχανημάτων σε απόσταση μεγαλύτερη των 30 μέτρων από γεώτρηση, τάφρο ή άλλους επιφανειακούς υδάτινους όγκους.

3. να καθαρίζει τη βλάστηση εντός των στοιχείων των αρδευτικών και στραγγιστικών δικτύων για τη διασφάλιση της αναγκαίας παροχτετευτικότητας, με μηχανικά και όχι με χημικά μέσα. Επιτρέπεται κατ' εξαίρεση η χρήση των εγκεκριμένων για το σκοπό αυτό χημικών σκευασμάτων, εφόσον αναγράφεται στην ετικέτα τους.

B. Για τις εκμεταλλεύσεις εντός περιοχών που έχουν καθοριστεί ως Ζώνες Ευπρόσβλητες από τη Νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης ισχύουν επιπλέον τα ακόλουθα:

Οι γεωργοί οφείλουν²:

- να τηρούν ημερολόγιο καταγραφής της λίπανσης, μαζί με τα αντίστοιχα παραστατικά προμήθειας/αγοράς των λιπασμάτων, σημειώνοντας ημερολογιακά και ανά αγροτεμάχιο το είδος και

² αριθ. ΥΠΕΝ/ΓρΕΓΥ/38552/265/25.04.2019 (ΦΕΚ Β' 1496) ΚΥΑ «Πρόγραμμα Δράσης περιοχών που έχουν χαρακτηριστεί ως ευπρόσβλητες ζώνες από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης σύμφωνα με το άρθρο 2 της οικ. 19652/1906/1999 κοινή υπουργική απόφαση (Β' 1575), όπως ισχύει, σε συμμόρφωση με την Οδηγία 91/676/ΕΟΚ «για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης» του Συμβουλίου της 12ης Δεκεμβρίου 1991 των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.»

τις ποσότητες που εφαρμόστηκαν. Το ημερολόγιο καταγραφής, καθώς και τα παραστατικά πρέπει να επιδεικνύονται σε οποιοδήποτε έλεγχο και να φυλάσσονται από τον παραγωγό για πέντε τουλάχιστον χρόνια μετά το χρόνο στον οποίο αναφέρονται.

- η αποθήκευση αζωτούχων λιπασμάτων και κτηνοτροφικών αποβλήτων πρέπει να γίνεται σε απόσταση μεγαλύτερη των 50m από επιφανειακούς υδάτινους όγκους και από κάθε υδροληψία υπόγειου ύδατος που προορίζεται για ανθρώπινη κατανάλωση και 30 m από κάθε άλλη υδροληψία υπόγειου ύδατος.

Οι παραπάνω αποστάσεις δεν ισχύουν όταν τα αζωτούχα λιπάσματα και κτηνοτροφικά απόβλητα είναι συσκευασμένα και φυλάσσονται σε κλειστούς και εδαφικά στεγανούς χώρους.

- η ενσωμάτωση των στερεών κτηνοτροφικών αποβλήτων στο έδαφος πρέπει να γίνεται κατά την εφαρμογή τους ή αμέσως μετά από αυτήν.

- η εφαρμογή του νερού άρδευσης πρέπει να γίνεται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να υπάρχουν όσο το δυνατόν μικρότερες απώλειες από βαθιά διήθηση και επιφανειακή απορροή. Το νερό άρδευσης πρέπει να εφαρμόζεται σε πολλές συχνές δόσεις και όπου είναι εφικτό με συστήματα εξοικονόμησης νερού (π.χ. συστήματα στάγδην άρδευσης). Σε εδάφη με κλίση άνω του 8%, ο παραγωγός υποχρεούται να εφαρμόζει στάγδην άρδευση εκτός αν τα εδάφη είναι διαμορφωμένα σε αναβαθμίδες.

- σε περίπτωση που για τις καλλιέργειες που υπάρχουν στα αγροτεμάχια του γεωργού έχουν τεθεί όρια σχετικά με τις ποσότητες χρήσης νερού στο αντίστοιχο Σχέδιο Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών, ο γεωργός υποχρεούται να τηρεί τα όρια αυτά.

- στις **δενδρώδεις** καλλιέργειες: η εφαρμογή της λίπανσης πρέπει να γίνεται τουλάχιστον σε δύο δόσεις και στις **ετήσιες** καλλιέργειες σε τρεις. Εξαιρέση αποτελούν τα στερεά κτηνοτροφικά απόβλητα τα οποία μπορούν να εφαρμοστούν σε μία δόση γιατί αποδίδουν σταδιακά το άζωτο στα φυτά.

- τα υγρά απόβλητα (κυρίως απόβλητα χοιροστασίων και βουστασίων γαλακτοπαραγωγής που δε χρησιμοποιούν στρωμνή) υπό μορφή λάσπης, πρέπει να διαχωρίζονται σε αμιγώς στερεό και αμιγώς υγρό κλάσμα. Εξαιρέση μπορεί να υπάρξει μόνο στην περίπτωση αδειοδοτημένων μονάδων, καθώς για την όποια παρέκκλιση ο παραγωγός έχει χρειαστεί να τεκμηριώσει προς τις αρμόδιες αρχές αδειοδότησης (ΔΑΟΚ) ότι το τελικό προϊόν εκροής ικανοποιεί τα πρότυπα ποιότητας και τις προϋποθέσεις που τίθενται από την ισχύουσα νομοθεσία.

Τα υγρά διαχωρισμού πρέπει να συλλέγονται σε δεξαμενές ώστε ακολούθως να υποστούν την κατάλληλη επεξεργασία πριν διατεθούν με ασφάλεια στο περιβάλλον.

- οι υπολογισμοί για την εύρεση του όγκου των αποβλήτων και του αποθηκευτικού χώρου πρέπει να διατηρούνται από τους γεωργούς σε σχετικό αρχείο. Ενδεικτικός υπολογισμός παρέχεται στο Παράρτημα II της παρούσας.

Απαγορεύσεις

A. Για τις εκμεταλλεύσεις όλης της χώρας, με βάση τον Κώδικα Ορθής Γεωργικής Πρακτικής (Κ.Ο.Γ.Π.) για την Προστασία των Νερών από τη Νιτρορύπανση Γεωργικής Προέλευσης, ισχύουν τα ακόλουθα:

1. Απαγορεύεται η απευθείας απόρριψη αζωτούχων λιπασμάτων και κτηνοτροφικών αποβλήτων σε

επιφανειακά και υπόγεια νερά. Επιπλέον, τα κτηνοτροφικά απόβλητα απαγορεύεται να διατίθενται στους εδαφικούς αποδέκτες αν δεν έχουν υποστεί επεξεργασία (π.χ. χωνεμένη κοπριά).

2. Απαγορεύεται η απευθείας απόρριψη των υπολειμμάτων χρήσης αζωτούχων λιπασμάτων ή των άδειων συσκευασιών τους σε επιφανειακά και υπόγεια νερά. Οι γεωργοί απαγορεύεται επίσης να εγκαταλείπουν στον τόπο εφαρμογής ή σε άλλο χώρο πλην αυτού που ορίζεται κάθε φορά από τις αρμόδιες υπηρεσίες, τα υλικά και μέσα συσκευασίας των αζωτούχων λιπασμάτων.

3. Η εφαρμογή τόσο των αζωτούχων λιπασμάτων όσο και των επεξεργασμένων υγρών ή στερεών κτηνοτροφικών αποβλήτων απαγορεύεται να γίνεται σε ακατέργαστες εδαφικές εκτάσεις που δεν καλύπτονται από βλάστηση οποιασδήποτε μορφής, σε φυτοφράκτες ή σε γειτονικά κτήματα.

4. Οι γεωργοί απαγορεύεται να προβαίνουν σε εφαρμογή αζωτούχων λιπασμάτων και κτηνοτροφικών αποβλήτων:

- i. σε παγωμένες ή καλυμμένες με χιόνια επιφάνειες, καθώς και σε εδάφη κορεσμένα με νερό, που δε στραγγίζουν επαρκώς, ή πλημμυρισμένα,
- ii. ενώ υπάρχει πρόβλεψη βροχόπτωσης στο αμέσως επόμενο διήμερο,
- iii. όταν πνέει ισχυρός άνεμος.

5. Οι γεωργοί απαγορεύεται να εφοδιάζουν το έδαφος των γεωργικών εκτάσεων (καλλιεργούμενων και μη) μέσα σε χρονική περίοδο 12 μηνών με συνολική ποσότητα αζώτου από κτηνοτροφικά απόβλητα πάνω από 250 κιλά ανά εκτάριο. Το όριο αυτό ισχύει αθροιστικά για την εφαρμογή επεξεργασμένων κτηνοτροφικών αποβλήτων και για την απόθεση αποβλήτων από τα ίδια τα ζώα που πιθανόν να βόσκουν στις εκτάσεις αυτές. Τα προϊόντα για λίπανση καλλιεργειών τα οποία αποτελούνται στο σύνολό τους ή περιέχουν κτηνοτροφικά απόβλητα σε κάποιο ποσοστό, ως προς το θέμα της εφαρμογής τους αντιμετωπίζονται ως κτηνοτροφικά απόβλητα στο σύνολό τους και υπόκεινται στις διατάξεις που αφορούν τη διάθεση αυτών στο έδαφος.

6. Οι γεωργοί απαγορεύεται να εφαρμόζουν αζωτούχα λιπάσματα ή κτηνοτροφικά απόβλητα κοντά σε υδάτινους όγκους (ποτάμια, υδατορεύματα, λίμνες, διώρυγες, τάφροι και κανάλια άρδευσης ή στράγγισης) ή υδροληψίες υπόγειου νερού (πηγές, πηγάδια και γεωτρήσεις), και ειδικότερα:

- i. κτηνοτροφικά απόβλητα: σε απόσταση μικρότερη των 10 μέτρων από επιφανειακά νερά για την περίπτωση των στερεών κτηνοτροφικών αποβλήτων, και 20 μέτρων για την περίπτωση των υγρών κτηνοτροφικών αποβλήτων,
- ii. σε απόσταση μικρότερη των 50 μέτρων από υδροληψίες υπόγειου νερού προοριζόμενου για ανθρώπινη κατανάλωση,
- iii. σε απόσταση μικρότερη των 5 μέτρων από κάθε άλλη υδροληψία υπόγειου νερού.

7. Οι γεωργοί απαγορεύεται να εφαρμόζουν αζωτούχα λιπάσματα ή κτηνοτροφικά απόβλητα σε εκτάσεις με κλίση άνω του 8%, όταν τα λιπάσματα ή τα κτηνοτροφικά απόβλητα είναι σε υγρή μορφή, με εξαίρεση την εφαρμογή μέσω του συστήματος της στάγδην άρδευσης ή με τη μέθοδο της έγχυσης.

8. Η εφαρμογή των υγρών κτηνοτροφικών αποβλήτων μέσω συστήματος άρδευσης απαγορεύεται να γίνεται με τη μέθοδο του καταιονισμού (τεχνητής βροχής).

B. Για τις εκμεταλλεύσεις εντός περιοχών που έχουν καθοριστεί ως Ζώνες Ευπρόσβλητες από τη Νιτρορύπανση (ZEN-Πίνακας 1) γεωργικής προέλευσης οι γεωργοί οφείλουν να τηρούν τα παρακάτω:

- i. οι γεωργοί απαγορεύεται να εφοδιάζουν το έδαφος των γεωργικών εκτάσεων (καλλιεργούμενων και μη) μέσα σε χρονική περίοδο 12 μηνών με συνολική ποσότητα αζώτου

(Ν) κτηνοτροφικών αποβλήτων πάνω από 170 κιλά ανά εκτάριο. Τα όρια αυτά ισχύουν αθροιστικά για την εφαρμογή επεξεργασμένων κτηνοτροφικών αποβλήτων και την απόθεση τους από τα ίδια τα ζώα που πιθανόν να βόσκουν στις εκτάσεις αυτές. Δεν ισχύει το όριο των 250 κιλών ανά εκτάριο του σημείου 5.

Πίνακας 1: Περίοδοι Απαγόρευσης Λίπανσης και Μειωμένων Εισροών Αζώτου στις Ζώνες που είναι Ευπρόσβλητες στη Νιτρορύπανση (ZEN)

ΖΩΝΗ	ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗΣ ΕΙΣΡΟΩΝ ΑΖΩΤΟΥ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΜΕΙΩΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΕΙΣΡΟΩΝ ΑΖΩΤΟΥ
ΒΟΡΕΙΟ ΤΜΗΜΑ ΠΟΤΑΜΟΥ ΕΒΡΟΥ	1η Δεκεμβρίου έως 31η Ιανουαρίου	1η Φεβρουαρίου έως 29η Φεβρουαρίου
ΝΟΤΙΟ ΤΜΗΜΑ ΠΟΤΑΜΟΥ ΕΒΡΟΥ	1η Δεκεμβρίου έως 31η Ιανουαρίου	1η Φεβρουαρίου έως 31η Μαρτίου
ΠΕΔΙΑΔΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΑ ΚΑΙ ΔΥΤΙΚΑ ΛΙΜΝΗΣ ΒΙΣΤΩΝΙΔΑΣ	1η Δεκεμβρίου έως 31η Ιανουαρίου	1η Σεπτεμβρίου έως 30η Νοεμβρίου και 1η Φεβρουαρίου έως 29η Φεβρουαρίου
ΛΑΠ ΑΓΓΙΤΗ	1η Δεκεμβρίου έως 31η Ιανουαρίου	1η Νοεμβρίου έως 30η Νοεμβρίου
ΛΕΚΑΝΗ ΣΤΡΥΜΟΝΑ	1η Δεκεμβρίου έως 31η Ιανουαρίου	1η Οκτωβρίου έως 30η Νοεμβρίου και 1η Μαρτίου έως 31η Μαρτίου.
ΚΑΜΠΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΠΕΛΛΑΣ ΗΜΑΘΙΑΣ	1η Δεκεμβρίου έως 31η Ιανουαρίου	1η Νοεμβρίου έως 30η Νοεμβρίου
ΕΠΑΝΟΜΗ – ΜΟΥΔΑΝΙΑ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	1η Δεκεμβρίου έως 31η Ιανουαρίου	ΚΑΜΙΑ
ΠΤΟΛΕΜΑΪΔΑ ΚΟΖΑΝΗΣ	1η Δεκεμβρίου έως 31η Ιανουαρίου	1η Φεβρουαρίου έως 29η Φεβρουαρίου
ΠΕΔΙΑΔΑ ΑΡΤΑΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	1η Δεκεμβρίου έως 31η Ιανουαρίου	1η Νοεμβρίου έως 30η Νοεμβρίου και 1η Φεβρουαρίου έως 31η Μαρτίου
ΘΕΣΣΑΛΙΚΟ ΠΕΔΙΟ	1η Δεκεμβρίου έως 31η Ιανουαρίου	1η Νοεμβρίου έως 30η Νοεμβρίου
ΑΛΜΥΡΟΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	1η Δεκεμβρίου έως 31η Ιανουαρίου	1η Νοεμβρίου έως 30η Νοεμβρίου
ΑΡΤΑΚΗ ΕΥΒΟΙΑΣ	1η Δεκεμβρίου έως 31η Ιανουαρίου	ΚΑΜΙΑ
ΣΠΕΡΧΕΙΟΣ ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	1η Δεκεμβρίου έως 31η Ιανουαρίου	1η Φεβρουαρίου έως 29η Φεβρουαρίου
ΑΤΑΛΑΝΤΗ ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	1η Δεκεμβρίου έως 31η Ιανουαρίου	ΚΑΜΙΑ
ΚΩΠΑΪΔΙΚΟ ΠΕΔΙΟ	1η Δεκεμβρίου έως 31η Ιανουαρίου	1η Νοεμβρίου έως 30η Νοεμβρίου
ΛΑΠ ΑΣΩΠΟΥ ΒΟΙΩΤΙΑΣ	1η Δεκεμβρίου έως 31η Ιανουαρίου	ΚΑΜΙΑ
ΛΑΡΙΣΣΟΣ ΑΧΑΪΑΣ	1η Δεκεμβρίου έως 31η Ιανουαρίου	1η Φεβρουαρίου έως 29η Φεβρουαρίου
ΛΕΚΑΝΗ ΠΗΝΕΙΟΥ ΗΛΕΙΑΣ	1η Δεκεμβρίου έως 31η Ιανουαρίου	1η Νοεμβρίου έως 30η Νοεμβρίου

ΒΟΡΕΙΑ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	1η Δεκεμβρίου έως 31η Ιανουαρίου	ΚΑΜΙΑ
ΑΡΓΟΛΙΚΟ ΠΕΔΙΟ	1η Δεκεμβρίου έως 31η Ιανουαρίου	ΚΑΜΙΑ
ΑΣΤΡΟΣ-ΑΓ. ΑΝΔΡΕΑΣ ΑΡΚΑΔΙΑΣ	1η Δεκεμβρίου έως 31η Ιανουαρίου	ΚΑΜΙΑ
ΛΕΩΝΙΔΙΟ ΑΡΚΑΔΙΑΣ	1η Δεκεμβρίου έως 31η Ιανουαρίου	ΚΑΜΙΑ
ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΤΡΙΠΟΛΗΣ	1η Δεκεμβρίου έως 31η Ιανουαρίου	ΚΑΜΙΑ
ΠΑΜΙΣΟΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	1η Δεκεμβρίου έως 31η Ιανουαρίου	ΚΑΜΙΑ
ΦΙΛΙΑΤΡΑ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ	1η Δεκεμβρίου έως 31η Ιανουαρίου και, για νέες φυτεύσεις μόνο 1 ^η Μαρτίου έως 30 ^η Απριλίου	1η Νοεμβρίου έως 30η Νοεμβρίου και 1η Φεβρουαρίου έως 30η Απριλίου
ΜΑΡΑΘΩΝΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	1η Δεκεμβρίου έως 31η Ιανουαρίου	1η Νοεμβρίου έως 30η Νοεμβρίου
ΜΕΣΟΓΑΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	1η Δεκεμβρίου έως 31η Ιανουαρίου	1η Οκτωβρίου έως 30η Νοεμβρίου
ΜΕΓΑΡΑ ΑΛΕΠΟΧΩΡΙ ΑΤΤΙΚΗΣ	1 ^η Σεπτεμβρίου έως 30 ^η Σεπτεμβρίου και 1η Δεκεμβρίου έως 31η Ιανουαρίου	1η Αυγούστου έως 31 ^η Αυγούστου
ΤΡΟΙΖΗΝΙΑΣ	1η Δεκεμβρίου έως 31η Ιανουαρίου	ΚΑΜΙΑ
ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΣ - ΜΕΣΣΑΡΑΣ	1η Δεκεμβρίου έως 31η Ιανουαρίου	1η Νοεμβρίου έως 30η Νοεμβρίου

- ii. απαγορεύεται η συνολική ποσότητα (βασικής και επιφανειακής) λίπανσης με αζωτούχα λιπάσματα και κτηνοτροφικά απόβλητα που εφαρμόζεται στο έδαφος κατά τη διάρκεια της καλλιεργητικής περιόδου, να υπερβαίνει το μέγιστο αριθμό μονάδων αζώτου ανά στρέμμα και ανά καλλιέργεια, όπως αναφέρεται στους Πίνακες (2 έως 5) Μέγιστων Λιπαντικών Εισροών Ν του παρόντος.

Πίνακας 2: Συντελεστές εδαφικών κλάσεων

	Κοκκομετρία	Υδρομορφία	Κλίση
Εδαφική Κλάση I	Χονδρόκοκκα ή μετρίως χονδρόκοκκα είτε πολύ ρηχά (<25cm)	Πολύ καλώς έως μετρίως αποστραγγιζόμενα	Μικρής κλίσης (<=8%)
Εδαφική Κλάση II	Μέσης σύστασης, βαθειά ή μετρίως βαθειά, είτε λεπτόκοκκα αλλά σχετικά ρηχά	Πολύ καλώς έως μετρίως αποστραγγιζόμενα	Μικρής κλίσης (<=8%)
Εδαφική Κλάση III	Λεπτόκοκκα και βαθειά	Πολύ καλώς έως μετρίως αποστραγγιζόμενα	Μικρής κλίσης (<=8%)
Εδαφική Κλάση IV	Λεπτόκοκκα ή μέσης σύστασης, βαθειά	Ατελώς έως κακώς αποστραγγιζόμενα	Μικρής κλίσης (<=8%)
Εδαφική Κλάση VI	Χονδρόκοκκα ή μετρίως χονδρόκοκκα είτε πολύ ρηχά (<25cm)	Πολύ καλώς έως μετρίως αποστραγγιζόμενα	Μεγάλης κλίσης (>8%)
Εδαφική Κλάση VII	Μέσης σύστασης, βαθειά ή μετρίως βαθειά, είτε λεπτόκοκκα αλλά σχετικά ρηχά	Πολύ καλώς έως μετρίως αποστραγγιζόμενα	Μεγάλης κλίσης (>8%)
Εδαφική Κλάση VIII	Λεπτόκοκκα και βαθειά	Πολύ καλώς έως μετρίως αποστραγγιζόμενα	Μεγάλης κλίσης (>8%)

Πίνακας 3: Μέγιστες λιπαντικές εισροές N (kg/στρ) σε δενδρώδεις καλλιέργειες

	ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΑ	ΡΟΣΑΚΙΝΙΑ	ΑΧΛΑΔΙΑ	ΜΗΛΙΑ	ΑΜΥΓΔΑΛΙΑ	ΦΥΣΤΙΚΙΑ	ΕΛΙΑ (Ε)	ΕΛΙΑ (Β)
Εδαφική Κλάση I	9,8	13,9	8,9	11,4	14,1	12,7	9,2	9,7
Εδαφική Κλάση II	9,8	14,5	8,8	11,6	14,8	13,2	9,2	9,8
Εδαφική Κλάση III	12,2	18,1	10,8	14,4	18,4	16,4	11,4	12,1
Εδαφική Κλάση IV	9,8	15,0	9,1	12,0	15,5	13,8	9,7	9,9
Εδαφική Κλάση VI	9,9	12,9	8,6	10,7	12,7	11,6	8,7	9,7
Εδαφική Κλάση VII	10,8	14,2	9,1	11,6	14,0	12,6	9,3	10,5
Εδαφική Κλάση VIII	13,5	17,9	11,4	14,6	17,6	15,8	11,6	13,1

Πίνακας 4: Μέγιστες λιπαντικές εισροές *N* (kg/στρ) σε λοιπές καλλιέργειες

	ΖΑΧΑΡΟΤΕΥΤΛΑ	ΚΑΙΝΟΣ	ΤΟΜΑΤΑ (Μ)	ΓΕΩΜΗΛΑ (Α)	ΓΕΩΜΗΛΑ (Χ)	ΑΜΠΕΛΙ (ΟΙΝΟΠ.)	ΑΜΠΕΛΙ (ΕΠΙΤΡ.)	ΑΜΠΕΛΙ (ΣΤΑΦΙΔΑ)	ΚΑΡΟΤΑ
Εδαφική Κλάση I	14,0	4,8	12,5	19,4	19,1	9,4	12,9	12,2	12,6
Εδαφική Κλάση II	14,6	4,1	12,9	20,7	20,4	9,3	13,3	12,6	13,0
Εδαφική Κλάση III	18,2	5,0	16,1	25,9	25,5	11,6	16,6	15,6	16,2
Εδαφική Κλάση IV	14,8	4,2	12,4	20,9	21,1	10,0	13,9	13,3	13,1
Εδαφική Κλάση VI	13,6	5,3	13,2	18,3	17,4	8,5	11,9	10,9	12,3
Εδαφική Κλάση VII	15,1	5,2	14,7	20,7	19,5	8,9	13,0	11,8	13,6
Εδαφική Κλάση VIII	19,0	6,4	18,6	26,1	24,6	11,1	16,3	14,8	17,1

Πίνακας 5: Μέγιστες λιπαντικές εισροές (kg/στρ) σε φυτά μεγάλης καλλιέργειας

Εδαφική Κλάση	ΒΑΜΒΑΚΙ	ΜΗΛΙΚΗ	ΣΙΤΑΡΙ ΜΑΛΑΚΟ	ΑΡΑΒΟΣΙΤΟΣ	ΑΡΑΒΟΣΙΤΟΣ (ΕΝΣΙΠ)	ΡΥΖΙ	ΒΙΚΟΣ	ΒΙΚΟΣ (Χ)	ΚΡΙΘΑΡΙ	ΚΡΙΘΑΡΙ (Χ)	ΒΡΩΜΗ	ΒΡΩΜΗ (Χ)	ΣΙΚΑΛΗ	ΣΙΚΑΛΗ (Χ)	ΣΙΤΑΡΙ ΣΚΛΗΡΟ	ΗΛΙΑΘΟΣ	ΕΛΑΙΟΚΡΑΜΒΗ
I	15,6	3,2	8,2	21,6	19,1	9,2**	3,2	2,9	4,6	3,5	4,6	5,0	3,3	4,6	6,5	7,3	7,7
II	16,4	3,8	8,1	23,3	20,4	9,2**	4,0	3,6	3,9	2,7	3,9	4,4	2,4	3,9	6,1	7,0	7,4
III	20,4	3,8	10,0	29,1	25,4	11,4**	4,8	4,3	4,7	3,2	4,8	5,3	2,9	4,7	7,4	8,7	9,2
IV	(*)	(*)	8,6	(*)	(*)	9,2**	8,2	7,8	4,7	3,4	4,4	4,8	2,8	4,3	6,6	6,9	8,1
VI	15,2	0,8	7,7	20,1	17,7	9,4	1,8	1,5	4,0	3,1	4,6	4,9	3,4	4,5	6,1	8,0	7,0
VII	17,1	3,0	8,0	22,7	19,9	10,2	3,1	2,8	3,6	2,6	4,4	4,8	3,0	4,3	6,2	8,5	7,2
VIII	21,5	4,9	10,0	28,7	25,1	12,8	3,9	3,5	4,4	3,0	5,3	5,8	3,6	5,2	7,6	10,7	9,0

- iii. κατά την περίοδο μειωμένων εισροών, η οποία για κάθε ζώνη παρουσιάζεται στον Πίνακα 1 της παρούσας, οι γεωργοί απαγορεύεται να εφοδιάζουν το έδαφος των γεωργικών εκτάσεων με ποσότητα αζώτου (N) πάνω από το ανώτατο όριο εφαρμογής του όπως αναφέρεται στο παράδειγμα παρακάτω, δηλαδή πάνω από το 25% των συνολικών εισροών που απαιτεί η καλλιέργεια.

Παράδειγμα υπολογισμού: Γεωργός στο Σπερχειό χρησιμοποιεί αζωτούχο λίπανση σε αγροτεμάχιο σκληρού σιταριού εδαφικής κλάσης I τον μήνα Φεβρουάριο. Το όριο είναι 6,5 kg N/στρέμμα συνεπώς για το μήνα Φεβρουάριο ο παραγωγός δεν πρέπει να έχει υπερβεί αναλογικά στην έκταση του το όριο των 1,6 kg/ στρέμμα.

- iv. απαγορεύεται η εφαρμογή αζωτούχων λιπασμάτων και κτηνοτροφικών αποβλήτων για χρονικό διάστημα το οποίο εμφανίζεται ανά ζώνη στον Πίνακα 1 της παρούσας. Επιτρέπεται η ορθολογική λίπανση καλλιέργειας χειμερινών κηπευτικών ή ανθοκομικών ειδών καθώς και καλλιεργειών υπό κάλυψη με την προϋπόθεση της μη εφαρμογής αποβλήτων πτηνοτροφείων και υγρών κτηνοτροφικών αποβλήτων.
- v. απαγορεύεται η βασική λίπανση με αζωτούχα λιπάσματα και κτηνοτροφικά απόβλητα να υπερβαίνει το 25% της συνολικής απαιτούμενης για όλη την καλλιεργητική περίοδο λίπανσης. Εάν χρησιμοποιούνται αζωτούχα λιπάσματα βραδείας αποδέσμευσης νιτρικών μορφών (ή ελεγχόμενης αποδέσμευσης / με ενσωματωμένους παρεμποδιστές νιτροποίησης ή ουρέασης) το ποσοστό αυτό μπορεί να ανέρχεται στο 40%. Διευκρινίζεται ότι στην κατηγορία αυτή δεν περιλαμβάνονται τα αμμωνιακά λιπάσματα ή η ουρία.
- vi. η εφαρμογή αποβλήτων πτηνοτροφείων και υγρών κτηνοτροφικών αποβλήτων απαγορεύεται σε αμμώδη εδάφη από την 1η Σεπτεμβρίου έως την 30η Νοεμβρίου.

γ. Έδαφος

Σκοπός είναι η προστασία του εδάφους και η αποθήκευση άνθρακα.

i Διαχείριση της κατεργασίας του εδάφους για τη μείωση του κινδύνου υποβάθμισης και διάβρωσης του εδάφους, λαμβάνοντας, μεταξύ άλλων, υπόψη την κλίση του εδάφους

Απαιτήσεις

Σε αγροτεμάχια αρόσιμων καλλιεργειών με κλίση και συγκεκριμένα:

α. κλίση **μεγαλύτερη από 6% και έως 12%** να οργώνουν τα αγροτεμάχια κατά τις ισοϋψείς ή διαγώνια.

β. κλίση **μεγαλύτερη από 12%** να αφήνουν κάθετα στην κλίση ακαλλιέργητες ζώνες ανάσχεσης πλάτους 5 μέτρων σε απόσταση 40 μέτρων μεταξύ τους. Οι υποχρεώσεις αυτές είναι δυνατόν να εφαρμόζονται συλλογικά, φτάνει τα αγροτεμάχια να εφάπτονται. Μπορούν να καλύπτονται στο σύνολό τους ή εν μέρει από ήδη υπάρχουσες αναβαθμίσεις, αναχώματα και νησίδες φυσικής βλάστησης/άγριας ζωής, έκαστη των οποίων μπορεί να έχει πλάτος μικρότερο των 5 μέτρων, όμως αθροιστικά θα πρέπει να δίνουν την ανωτέρω αναλογία.

γ. κλίση **μεγαλύτερη του 15%** απαγορεύεται η άροση από τη 01/11 εκάστου έτους έως και τις 15/03 του επόμενου έτους. Ο γεωργός δύναται να καθυστερήσει την άροση έως 15 ημέρες μετά την έναρξη

του ως άνω διαστήματος για λόγους φυτοπροστασίας ή εάν επικρατούν αντίξοες κλιματικές συνθήκες, **οι οποίες γίνονται δεκτές μόνο αν** τεκμηριώνονται σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας ή Περιφέρειας με την έκδοση απόφασης από τους οικείους περιφερειάρχες στην οποία αναγράφεται και η νέα ημερομηνία έναρξης της υποχρέωσης και κοινοποιείται αμελλητί στην Αρμόδια Αρχή και στον Οργανισμό Πληρωμών. Σε αυτή την περίπτωση, μετά την άρση πρέπει να ακολουθεί σπορά χειμερινής καλλιέργειας ή φυτών εδαφοκάλυψης.

Απαγορεύσεις

1. Απαγορεύεται η καταστροφή των ξερολιθιών, αναχωμάτων και των φυσικών πρανών στα όρια των αγροτεμαχίων
2. Σε αγροτεμάχια με κλίση μεγαλύτερη του 6% η άρδευση δεν πρέπει να γίνεται με τη μέθοδο της κατάκλισης.

ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ: Τα αγροτεμάχια με αναβαθμίδες καθώς δεν διατρέχουν κίνδυνο διάβρωσης.

ii Ελάχιστη κάλυψη του εδάφους για την αποφυγή ακάλυπτων εδαφών σε περιόδους που είναι ιδιαίτερα ευαίσθητες

Απαιτήσεις

Ύπαρξη φυτικής κάλυψης κατ' ελάχιστο την περίοδο **από τις 15/12** εκάστους έτους **έως και τις 05/03** του επόμενου έτους:

α. στα αγροτεμάχια με αρόσιμες καλλιέργειες,

β. στα αγροτεμάχια μονίμων καλλιεργειών με κλίση πάνω από 10%.

Ωστόσο, εφόσον απαιτείται να γίνει προετοιμασία του εδάφους για την επόμενη εαρινή καλλιέργεια, ο παραγωγός δύναται να διακόψει την εδαφοκάλυψη πριν τη λήξη του ως άνω διαστήματος, λαμβανομένου υπόψη ότι το χρονικό διάστημα έως την εαρινή σπορά **δεν μπορεί** να υπερβαίνει τις τέσσερις (4) εβδομάδες.

Η κάλυψη του εδάφους σε περίπτωση που δεν υπάρχει καλλιέργεια μπορεί να γίνεται με συγκαλλιέργεια (για τις μόνιμες καλλιέργειες), φυτικά υπολείμματα ή/και με αυτοφυή βλάστηση ή/και με την εφαρμογή άλλης πρακτικής ισοδύναμου αποτελέσματος, δηλαδή προστασίας του εδάφους κατά την προαναφερθείσα ευαίσθητη περίοδο και μη εφαρμογή ζιζανιοκτονίας.

Απαγορεύσεις

Κατά την προαναφερθείσα ευαίσθητη περίοδο δεν επιτρέπεται η εφαρμογή ζιζανιοκτονίας.

iii Αμειψισπορά ή διαφοροποίηση σε αρόσιμη γη εκτός από καλλιέργειες που καλλιεργούνται κάτω από το νερό

Απαιτήσεις

Στις εκμεταλλεύσεις με εκτάσεις αροτραίων καλλιεργειών **άνω των 10 εκταρίων**, εφαρμόζεται είτε:

A. αμειψισπορά της κύριας καλλιέργειας ετησίως σύμφωνα με τους παρακάτω όρους:

i. τουλάχιστον στο 1/3 της έκτασης που καλύπτεται με αροτραίες καλλιέργειες τη διαδοχή καλλιεργειών διαφορετικών βοτανικών γενών ώστε εντός τριών (3) καλλιεργητικών περιόδων κάθε αγροτεμάχιο με αροτραία καλλιέργεια να έχει καλλιεργηθεί με τουλάχιστον δυο (2) κύριες καλλιέργειες διαφορετικών βοτανικών γενών π.χ. βαμβάκι, αραβόσιτος, σιτάρι, κ.α. Από την υποχρέωση αυτή εξαιρούνται τα αγροτεμάχια με πολυετείς καλλιέργειες ή αγρωστώδη και άλλα πούδη κτηνοτροφικά φυτά, καθώς και η γη υπό αγρανάπαυση.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Υποομάδες της ίδιας ομάδας καλλιέργειας (π.χ. 1.1 και 1.2) δεν νοούνται ως διαφορετική ομάδα καλλιέργειας.

ii. Εναλλακτικά: σε περίπτωση που κάποιο αγροτεμάχιο σπαρθεί με χειμερινή επίσπορη καλλιέργεια διαφορετικού γένους από την κύρια καλλιέργεια, ανελλιπώς για τρεις καλλιεργητικές περιόδους, το χρονικό διάστημα με υποχρεωτική αλλαγή της κύριας καλλιέργειας παρατείνεται κατά μια καλλιεργητική περίοδο (4 αντί 3).

iii. η ετήσια αγρανάπαυση θεωρείται καλλιέργεια διαφορετικού βοτανικού γένους.

Επισημαίνεται ότι:

- ✓ η υποχρέωση αμειψισποράς συνδέεται με το αγροτεμάχιο, ακόμα και αν αυτό δηλώνεται στην ΕΑΕ διαφορετικών δικαιούχων από έτος σε έτος.
- ✓ πρώτο έτος ελέγχου της τήρησης της αμειψισποράς είναι το 2024

B. **ετήσια διαφοροποίηση των καλλιεργειών** σύμφωνα με τους παρακάτω όρους:

α) όταν το μέγεθος της αρόσιμης γης μιας εκμετάλλευσης είναι μεταξύ 10 και 30 εκταρίων, πρέπει να υπάρχουν τουλάχιστον δυο (2) διαφορετικές αρόσιμες καλλιέργειες .

Καμία εκ των δύο καλλιεργειών δεν μπορεί να καλύπτει περισσότερο από το 75% αυτής της αρόσιμης γης.

β) όταν το μέγεθος της αρόσιμης γης μιας εκμετάλλευσης υπερβαίνει τα 30 εκτάρια, πρέπει να υπάρχουν τουλάχιστον τρεις (3) διαφορετικές αρόσιμες καλλιέργειες .

Καμία εκ των τριών καλλιεργειών δεν μπορεί να καλύπτει πάνω από το 75% αυτής της αρόσιμης γης και η κάθε καλλιέργεια πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον το 5% της αρόσιμης γης της εκμετάλλευσης.

γ) Η αγρανάπαυση για την ανωτέρω ανάγκη διαφοροποίησης θεωρείται καλλιέργεια.

για τους σκοπούς του εγχειριδίου και της τήρησης των απαιτήσεων ισχύει ότι :

- ✓ Ως "γη υπό αγρανάπαυση" νοείται αρόσιμη καλλιέργεια με κυριότερο χαρακτηριστικό της η ικανότητα σποράς του αγρού χωρίς προπαρασκευαστικές μεθόδους και με απλές γεωργικές εργασίες π.χ. όργωμα, φρεζάρισμα. Υποχρεωτική είναι μία (1) άροση ανά έτος. Δεν

- επιτρέπεται κανένα είδος γεωργικής δραστηριότητας π.χ βόσκηση ζώων.
- ✓ Τα κοφτολίβαδα είναι αρόσιμες εκτάσεις υψηλής παραγωγικής δυνατότητας σε πεδινές ή ημιορεινές περιοχές. Η διαχείριση των κοφτολίβαδων είναι μία ή δύο κοπές του χόρτου στο τέλος της άνοιξης ή/και το καλοκαίρι, βόσκηση μέχρι το τέλος του επόμενου χειμώνα, και στη συνέχεια απομάκρυνση των ζώων για την παραγωγή του χόρτου της επόμενης κοπής. Συνήθης πρακτική είναι η σπορά φυτικών ειδών ταχείας ανάπτυξης και μεγάλης απόδοσης σε χορτονομή, κυρίως ποικιλίες του είδους *Lolium spp.*, μόνο του ή σε μίξη με ψυχανθή

ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ ΤΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗΣ ΟΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ:

1. Εκμεταλλεύσεις με συνολική έκταση αρόσιμων **μικρότερη ή ίση των** 10 εκταρίων,
2. Όταν η αρόσιμη γη καλλιεργείται εξ ολοκλήρου με καλλιέργειες κάτω από το νερό για σημαντικό μέρος του έτους ή για σημαντικό μέρος του κύκλου καλλιέργειας π.χ **ρύζι**.
3. Όταν ποσοστό μεγαλύτερο του 75% της αρόσιμης γης:
 - i. χρησιμοποιείται για την παραγωγή αγρωστωδών ή λοιπών ποωδών κτηνοτροφικών φυτών (**κοφτολίβαδα και λόλιουμ**),
 - ii. καλλιεργείται με καλλιέργειες ψυχανθών: μηδική, τριφύλλια, φασόλια, ρεβύθια, μαυρομάτικα, λωτός, κουκιά, φακές, λούπινα, μπιζέλια ή πίσσα, βίκος, ρόβη, λαθούρια. Ως κύρια καλλιέργεια ψυχανθών μπορούν να θεωρηθούν οι καλλιέργειες ζωοτροφών (κωδικός 8) εφ' όσον αποτελούνται από κάποιο από τα προαναφερθέντα ψυχανθή, καθώς και τα οσπριοειδή (κωδικός 11),
 - iii. χρησιμοποιείται ως γη υπό αγρανάπαυση,
 - iv. αποτελεί συνδυασμό των ανωτέρω χρήσεων.
4. Όταν ποσοστό μεγαλύτερο του 75% της επιλέξιμης γεωργικής έκτασης:
 - i. αποτελεί μόνιμο βοσκότοπο,
 - ii. χρησιμοποιείται για την παραγωγή αγρωστωδών ή λοιπών ποωδών κτηνοτροφικών φυτών (**κοφτολίβαδα και λόλιουμ**),
 - iii. καλλιεργείται με καλλιέργειες κάτω από νερό για σημαντικό μέρος του έτους ή για σημαντικό μέρος του κύκλου καλλιέργειας,
 - iv. αποτελεί συνδυασμό των ανωτέρω χρήσεων.
5. Οι εκτάσεις των αγροτεμαχίων που έχουν πιστοποιηθεί ως βιολογικές σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/848 θεωρούνται ότι συμμορφώνονται με το παρόν πρότυπο ΚΓΠΚ

δ. Βιοποικιλότητα και τοπίο

Σκοπός είναι η διατήρηση της βιοποικιλότητας λαμβανομένων υπόψη των απειλών προς τους οικοτόπους και τα είδη, , καθώς και η διατήρηση και προστασία των στοιχείων του τοπίου.

Απαιτήσεις

Τα κάτωθι σημεία 1 έως 3 ισχύουν τόσο για τις εντός όσο και για τις εκτός περιοχών Ζωνών Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ)

1. Κατάλληλη ενσωμάτωση στο έδαφος των κοκκωδών αγροχημικών. Τα δολώματα τρωκτικοκτονίας τοποθετούνται εντός των στοών των τρωκτικών, ώστε να μην είναι ορατά. Σε κάθε περίπτωση εφαρμόζονται οι οδηγίες για την ορθή χρήση του φυτοπροστατευτικού προϊόντος και τηρούνται οι όροι και οι περιορισμοί που αναγράφονται στην ετικέτα.

2. Τήρηση των μέτρων για την προστασία και διατήρηση της άγριας ορνιθοπανίδας και για την αποφυγή της ρύπανσης ή της υποβάθμισης των οικοτόπων των ειδών, καθώς και των επιζήμιων για τα πτηνά ενοχλήσεων, όπως προσδιορίζονται στα σχετικά Προεδρικά Διατάγματα, τους Κανονισμούς Διοίκησης και Λειτουργίας και τα Σχέδια Διαχείρισης.

3. Να διατηρούν τα ακόλουθα χαρακτηριστικά του τοπίου, που βρίσκονται εντός των αγροτεμαχίων, ή και στο όριο αυτών εφόσον δεν παρεμβάλλεται μη επιλέξιμο στοιχείο:

- Αναβαθμίδες
- Εκτάσεις γης σε αγρανάπαυση
- Θαμνοστοιχίες, μεμονωμένα δένδρα ή συστάδες δένδρων ή δενδροστοιχίες και φυσική βλάστηση στον υπόροφο αυτών
- Μικρές λίμνες και μικρούς υγροτόπους
- Πέτρινους τοίχους και ξερολιθιές
- Παρυφές αγρών
- Ζώνες ανάσχεσης, για την προστασία από τη διάβρωση ή τη ρύπανση των υδάτων, όπου συμπεριλαμβάνονται οι ζώνες πλάτους 3 μέτρων από υδάτινους όγκους της παραγράφου 1 του άρθρου 4 και οι ζώνες πλάτους 5 μέτρων της παραγράφου 1 στοιχείο β του άρθρου 5
- Πολιτισμικά χαρακτηριστικά όπως: πέτρινα αλώνια, πέτρινες μικρές αποθήκες, πέτρινα μονοπάτια, περιστερώνες, νερόμυλοι, κ.ά.
- Ρέματα και τάφρους
- Σωρούς λίθων που χρησιμεύουν ως ορόσημα

Τα χαρακτηριστικά αυτά συμπεριλαμβάνονται σύμφωνα με το στοιχείο ι) της παραγράφου 4β) του άρθρου 4 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2021/2015 στις επιλέξιμες εκτάσεις της γεωργικής εκμετάλλευσης.

Τα στοιχεία αυτά συμπεριλαμβάνονται σύμφωνα με το στοιχείο ι) της παραγράφου 4β) του άρθρου 4 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2015 στις επιλέξιμες εκτάσεις της γεωργικής εκμετάλλευσης.

4. Για τα αγροτεμάχια εντός των **Ειδικών Ζωνών Διατήρησης του Δικτύου NATURA 2000 (Οδηγία 92/43/ΕΟΚ)**, ο γεωργός οφείλει να τηρεί τα εγκεκριμένα Σχέδια Διαχείρισης εφόσον αυτά υπάρχουν για την περιοχή του.

Απαγορεύσεις

1. Απαγορεύονται επιζήμιες για τα πτηνά σοβαρές διαταράξεις όπως:

- η τοποθέτηση υποδομών και μέσων παράνομης σύλληψης και παγίδευσης ζώων και πτηνών,
- η εκ προθέσεως θανάτωση, σύλληψη και παράνομη όχληση πτηνών,
- η εκ προθέσεως καταστροφή ή βλάβη των φωλιών και των αυγών και αφαίρεση των φωλιών,
- η σκόπιμη όχληση των πτηνών, ιδιαίτερα κατά τη περίοδο αναπαραγωγής και εξαρτήσεως.

2. Απαγορεύεται η εισαγωγή χωροκατακτητικών ειδών στις προστατευόμενες περιοχές του δικτύου NATURA 2000. Τα είδη αυτά αναφέρονται στους εκτελεστικούς Κανονισμούς (ΕΕ) 2016/1141, 2017/1263, 2019/1262 καθώς και στον υπό έγκριση εθνικό κατάλογο εισβλητικών ειδών και θα περιγραφούν σε σχετική εγκύκλιο της Γενικής Γραμματείας Ενωσιακών πόρων και Υποδομών.

3. Απαγορεύεται η κοπή φυτοφρακτών και δένδρων από την 1η Μαρτίου έως την 30η Ιουνίου.

ν. Απαγόρευση της μετατροπής ή άροσης των μόνιμων βοσκοτόπων που έχουν οριστεί ως περιβαλλοντικά ευαίσθητοι μόνιμοι βοσκότοποι σε περιοχές του δικτύου NATURA 2000»

Στις εκτάσεις μόνιμων βοσκοτόπων³, που βρίσκονται εντός των περιοχών του δικτύου **NATURA 2000** δεν επιτρέπεται η άροση, καθώς και η μετατροπή τους σε άλλη γεωργική χρήση.

³ Σύμφωνα με τον ορισμό της παραγράφου 10 του άρθρου 3 της υπ' αρ. 519/135068(3071/2023 Β')ΥΑ.

II. Δημόσια Υγεία και Υγεία των Φυτών

α. Ασφάλεια Τροφίμων

i. Ιχνηλασιμότητα - Τήρηση μητρώων

Η ιχνηλασιμότητα των τροφίμων, των ζωοτροφών και των ζώων που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή τροφίμων και οποιασδήποτε άλλης ουσίας που προορίζεται να ενσωματωθεί σε ένα τρόφιμο ή σε μια ζωοτροφή, πρέπει να διασφαλίζεται σε όλα τα στάδια παραγωγής, μεταποίησης, αποθήκευσης και διανομής.

Ένας από τους τρόπους διασφάλισης της ιχνηλασιμότητας είναι η τήρηση και ορθή συμπλήρωση των προβλεπόμενων μητρώων στην εκμετάλλευση:

α. Μητρώο Εισροών και Εκροών – Ημερολόγιο Εργασιών (MEE - HE)

Οι γεωργοί υποχρεούνται να συμπληρώνουν το MEE-HE συμμορφούμενοι με τις αποφάσεις, τα μέτρα και τις υποδείξεις των αρμόδιων αρχών. Η τήρηση του MEE-HE, πρέπει να πραγματοποιείται κατά τρόπο ώστε οι ελεγκτικές αρχές να είναι σε θέση να αντιληφθούν από πού προήλθαν οι πρώτες ύλες της εκμετάλλευσης και ποιος ήταν ο προορισμός των προϊόντων και παραπροϊόντων της. Η σαφής, ορθή και ανελλιπής συμπλήρωση του MEE-HE για κάθε εισροή και εκροή της εκμετάλλευσης είναι μεγάλης σπουδαιότητας καθώς συμβάλει καθοριστικά στην ιχνηλασιμότητα των τροφίμων, των ζωοτροφών και των τροφοπαραγωγικών ζώων. Η εν λόγω ιχνηλασιμότητα αποτελεί καθήκον όλων των υπεύθυνων επιχειρήσεων τροφίμων και ζωοτροφών, προκειμένου να είναι δυνατή η καθολική διαχείριση περιστατικών που ελλοχεύουν κίνδυνο για την ασφάλεια των παραγόμενων τροφίμων. Σε περίπτωση που, μέσω της ιχνηλασιμότητας των ζωικών τροφίμων, διαπιστώνεται ευθύνη του γεωργού, αυτός υποχρεούται να αποδεικνύει εγγράφως κάθε στοιχείο που έχει στη διάθεσή του για τα πρόσωπα τα οποία τον προμήθευσαν ή στα οποία διέθεσε ζώα ή ζωικά προϊόντα.

Ως MEE-HE, δύναται να χρησιμοποιείται το έντυπο που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα I της παρούσας [έντυπο του Παραρτήματος II της υπ' αρ. 1791/74062(1468/2015B')ΥΑ στην περίπτωση τήρησης των υποχρεώσεων πολλαπλής συμμόρφωσης και του Παραρτήματος III της υπ' αρ. 1313/178948(3777/2023B')ΥΑ στην περίπτωση τήρησης των υποχρεώσεων αιρεσιμότητας ή να χρησιμοποιούν οποιοδήποτε άλλο έντυπο, με την προϋπόθεση ότι περιλαμβάνει τουλάχιστον ισοδύναμες πληροφορίες.

Στο MEE-HE πρέπει να καταγράφονται τουλάχιστον τα κάτωθι:

- Όνομα και διεύθυνση προμηθευτή ή/και πελάτη,
- Φύση και ποσότητα εισροών ή/και προϊόντων που διακινήθηκαν,
- Ημερομηνία συναλλαγής.

Το MEE-HE αποτελείται από φάκελο παραστατικών και εγγράφων [παραστατικά αγοράς (κυρίως για σπόρους, λιπάσματα, ζωοτροφές) και πώλησης (κυρίως προϊόντα της εκμετάλλευσης, ζωοτροφές)], συνοδευόμενο από πίνακες όπου καταγράφονται ημερολογιακά οι εισροές και οι εκροές της εκμετάλλευσης, καθώς και οι διεξαχθείσες εργασίες. Τα στοιχεία που καταγράφονται πρέπει να συνοδεύονται, να συσχετίζονται και να υποστηρίζονται από αντίστοιχα παραστατικά και έγγραφα.

Σε περίπτωση που στην εκμετάλλευση συμπεριλαμβάνονται μόνιμες ή αροτραίες καλλιέργειες, οι γεωργοί οφείλουν να τηρούν ιστορικό λίπανσης και φυτοπροστασίας κάθε αγροτεμαχίου και να καταχωρούν σε φύλλα καταγραφής όλες τις ποσότητες λιπασμάτων, φυτοπροστατευτικών και κοπριάς που προμηθεύονται, σημειώνοντας ημερολογιακά και ανά αγροτεμάχιο το είδος και τις ποσότητες που εφαρμόστηκαν.

Το αρχείο μαζί με τα απαιτούμενα από τη νομοθεσία παραστατικά πρέπει να φυλάσσονται από τον παραγωγό για όσο χρονικό διάστημα απαιτείται, για τις ανάγκες αφενός του ελέγχου από τις αρμόδιες αρχές και αφετέρου της κατάρτισης δυνητικά από τον παραγωγό ενός πολυετούς σχεδίου ορθολογικής λίπανσης των αγροτεμαχίων του. Το χρονικό διάστημα διατήρησης του παραπάνω αρχείου και των σχετικών παραστατικών πρέπει να είναι τουλάχιστον 5 έτη.

Σε περίπτωση χρήσης ζωοτροφών, οι γεωργοί οφείλουν να καταγράφουν στο ΜΕΕ-ΗΕ τα κάτωθι:

- τυχόν χρήση χημικών σκευασμάτων κατά την παραγωγή των πρώτων υλών ζωοτροφών. Οι ετικέτες των χημικών σκευασμάτων πρέπει να τηρούνται στο αρχείο της εκμετάλλευσης.
- τις χορηγούμενες ποσότητες και τις ημερομηνίες χρήσης των πρόσθετων υλών ζωοτροφών ή προμιγμάτων αυτών ή συμπληρωματικών ζωοτροφών που περιέχουν πρόσθετες ύλες ζωοτροφών, εφόσον χρησιμοποιούνται,
- τις ποσότητες και την προέλευση των ζωοτροφών (στοιχεία πωλητή, αριθμό έγκρισης / εγγραφής της μονάδας) που αγοράζονται και χρησιμοποιούνται για τη διατροφή των ζώων της εκμετάλλευσης. Τα σχετικά παραστατικά και οι ετικέτες των ζωοτροφών πρέπει να τηρούνται στο αρχείο της εκμετάλλευσης.

β. Αρχείο εργαστηριακών αναλύσεων

Σε περίπτωση που στην εκμετάλλευση συμπεριλαμβάνονται μόνιμες ή αροτραίες καλλιέργειες, το σύνολο των εργαστηριακών αναλύσεων δειγμάτων από τα φυτά ή δειγμάτων για άλλους σκοπούς φυλάσσονται στο αρχείο της εκμετάλλευσης για περίοδο τουλάχιστον πέντε (5) ετών.

Σε περίπτωση που στην εκμετάλλευση εκτρέφονται ζώα, το σύνολο των εργαστηριακών αναλύσεων δειγμάτων από τα ζώα ή δειγμάτων για άλλους σκοπούς που σχετίζονται με την ανθρώπινη υγεία και την υγεία των ζώων και ελέγχων και αναφορών σχετικά με τα προϊόντα ζωικής προέλευσης φυλάσσονται στο αρχείο της εκμετάλλευσης για περίοδο τουλάχιστον πέντε (5) ετών.

γ. Μητρώο Φαρμακευτικής Αγωγής

Σε περίπτωση που στην εκμετάλλευση εκτρέφονται ζώα, η χρήση των κτηνιατρικών φαρμάκων και των φαρμακούχων ζωοτροφών που δίνονται σε αυτά πρέπει να πραγματοποιείται με κτηνιατρική συνταγή. Οι ημερομηνίες χορήγησης και η περίοδος αναμονής των φαρμάκων και των φαρμακούχων ζωοτροφών καταγράφονται υποχρεωτικά στο Μητρώο Φαρμακευτικής Αγωγής της εκμετάλλευσης.

δ. Αρχείο πιστοποιητικών Γενετικά Τροποποιημένων Ζωοτροφών

Σε περίπτωση χρήσης γενετικών τροποποιημένων ζωοτροφών πρέπει να τηρείται αρχείο των πιστοποιητικών για περίοδο τουλάχιστον πέντε (5) ετών. Στα πιστοποιητικά αναγράφονται το όνομα του

γενετικά τροποποιημένου οργανισμού και ο μοναδικός ταυτοποιητής του.

ε. Αρχείο συνταγών φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Ειδικότερα, για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα που αναφέρουν «ΓΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ» και είναι υποχρεωτική η συνταγογράφηση, οι επαγγελματίες χρήστες γεωργικών φαρμάκων πρέπει να διαθέτουν τη συνταγή χρήσης γεωργικού φαρμάκου η οποία ορίζεται για συγκεκριμένο στόχο φυτοπροστασίας ή ομάδα στόχων, σύμφωνα με την ορθή πρακτική φυτοπροστασίας. Το συμπληρωμένο έντυπο συνταγής διατηρείται για τρία (3) έτη.

ii. Φυτικά Πρωτογενή Προϊόντα

Σκοπός είναι η διασφάλιση των παραγόμενων προϊόντων σε όλα τα στάδια παραγωγής, μεταποίησης, αποθήκευσης και διανομής, της ικανοποίησης των απαιτήσεων της νομοθεσίας για την ασφάλεια των τροφίμων και η υιοθέτηση ορθών υγιεινών πρακτικών στο στάδιο της πρωτογενούς παραγωγής για πρόληψη και μείωση του κινδύνου εντοπισμού μικροβιακού φορτίου το οποίο να καθιστά τα προϊόντα μη ασφαλή για ανθρώπινη κατανάλωση.

Κατά την παραγωγή και διακίνηση τροφίμων φυτικής προέλευσης θα πρέπει να τηρούνται οι στοιχειώδεις κανόνες ασφάλειας των τροφίμων. Τα προϊόντα που διατίθενται στην αγορά δεν πρέπει να είναι επιβλαβή ή ακατάλληλα για ανθρώπινη κατανάλωση. Η χρησιμοποίηση φυτοπροστατευτικών προϊόντων θα πρέπει να λαμβάνει χώρα σύμφωνα με τις αναγραφόμενες σε αυτά οδηγίες.

iii. Ζωικά Πρωτογενή Προϊόντα

Σκοπός είναι η διαφύλαξη της δημόσιας υγείας μέσω της ορθής χρήσης των πρόσθετων ζωοτροφών και κτηνιατρικών φαρμάκων, του ελέγχου και της τήρησης αρχείου σχετικά με τη φύση και προέλευση των ζωοτροφών καθώς και της υγιεινής παραγωγής γάλακτος.

(α) Παραγωγή – Διακίνηση τροφίμων

Οι γεωργοί οφείλουν να διασφαλίζουν ότι τα τρόφιμα της εκμετάλλευσής τους που διατίθενται στην αγορά είναι κατάλληλα για ανθρώπινη κατανάλωση και δεν είναι επιβλαβή για την υγεία.

Σε περίπτωση υπόνοιας κατοχής ή διακίνησης τροφής που ενδέχεται να είναι επισφαλής για την υγεία, οι γεωργοί υποχρεούνται να ενημερώνουν τις αρμόδιες αρχές [την ΔΑΟΚ της οικείας Περιφέρειας και τον Ενιαίο Φορέα Ελέγχου Τροφίμων (ΕΦΕΤ)] και τους παραλήπτες των προϊόντων προκειμένου να δρομολογηθεί διαδικασία απόσυρσής τους.

Ειδικότερα όσον αφορά την παραγωγή γάλακτος επισημαίνονται τα εξής:

(αα) Εξοπλισμός άμελξης - συντήρηση γάλακτος

- i) Οι χώροι άμελξης και αποθήκευσης του γάλακτος πρέπει να είναι διαχωρισμένοι από τον χώρο διαβίωσης των ζώων.
- ii) Χρησιμοποίηση κατάλληλου εξοπλισμού άμελξης και διατήρησή του σε καλή λειτουργική και υγειονομική κατάσταση μέσω συχνών απολυμάνσεων. Διασφάλιση ότι η κατασκευή των

εγκαταστάσεων άμελξης είναι τέτοια ώστε να περιορίζεται η μόλυνση του γάλακτος.

iii) Αποθήκευση γάλακτος σε μέγιστη θερμοκρασία 8°C, εφόσον αυτό εισκομίζεται καθημερινά ή σε μέγιστη θερμοκρασία 6°C σε διαφορετική περίπτωση. Προστασία των εγκαταστάσεων αποθήκευσης του γάλακτος από τα παράσιτα.

(αβ) Διαδικασία άμελξης

i) Εξασφάλιση καθαριότητας και υγιεινής του αμελκτηρίου καθώς και των θηλών, των μαστών και της γύρω από αυτούς περιοχής, κατά τη διαδικασία άμελξης.

ii) η άμελξη και αποθήκευση γάλακτος των υγιών ζώων δεν πρέπει να γίνεται σε κοινές αμελκτικές μηχανές και περιέκτες με ζώα που:

- λαμβάνουν φαρμακευτική αγωγή,
- έχουν λάβει φαρμακευτική αγωγή και δεν έχει παρέλθει ο χρόνος αναμονής,
- δεν είναι υγιή και ειδικότερα παρουσιάζουν πυρετό, φλεγμονές ή πληγές του μαστού, εμπύρετη εντερίτιδα με διάρροια, μόλυνση της ουρογεννητικής οδού με απέκκριμα ή οποιοδήποτε σύμπτωμα ζωοανθρωπονόσου.

(αγ) Διακίνηση γάλακτος

Απαγορεύεται η χορήγηση γάλακτος για ανθρώπινη κατανάλωση στις εξής περιπτώσεις:

i) όταν προέρχεται από ζώα που τους έχει εφαρμοστεί φαρμακευτική αγωγή και δεν έχει παρέλθει ο χρόνος αναμονής ή από ζώα που δεν είναι υγιή, όπως αναλύθηκε στο σημείο (β) ανωτέρω.

ii) όταν δεν πληροί τις απαιτήσεις των εθνικών προγραμμάτων εκρίζωσης της βρουκέλλωσης. Ειδικότερα, το αγελαδινό γάλα δεν πρέπει να προέρχεται από βοοτροφική εκμετάλλευση που δεν είναι απαλλαγμένη ή επίσημα απαλλαγμένη φυματίωσης και βρουκέλλωσης ενώ το πρόβειο και αίγαιο γάλα, δεν πρέπει να προέρχονται από αιγοπροβατοτροφική εκμετάλλευση που δεν είναι απαλλαγμένη ή επίσημα απαλλαγμένη βρουκέλλωσης ή εμβολιασμένη κατά αυτής.

Προς τεκμηρίωση της εν λόγω απαίτησης, οι αιγοπροβατοτρόφοι, ανάλογα με τη ζώνη στην οποία ανήκει η εκμετάλλευσή τους [Ζώνη Εκρίζωσης (ZEK) ή Ζώνη Εμβολιασμού (ZEM)]⁴, οφείλουν να διατηρούν στο αρχείο τους:

- Δελτίο Ορολογικού Ελέγχου (ΔΟΕ) σε ισχύ, όταν η εκμετάλλευσή τους βρίσκεται σε ZEK,
- κατά περίπτωση, Δελτίου Εμβολιασμού (ΔΕ) ή ΔΟΕ⁵ σε ισχύ, όταν η εκμετάλλευσή τους βρίσκεται σε ZEM.

(β) Διαχείριση εκμετάλλευσης

(βα) Απόβλητα – Αποφυγή ρύπανσης

- ο χειρισμός των αποβλήτων της εκμετάλλευσης πρέπει να γίνεται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μην επιμολύνονται τα παραγόμενα προϊόντα.

- οι παραγόμενες πρώτες ύλες πρέπει να διαχωρίζονται σαφώς χωροταξικά από τα απόβλητα της εκμετάλλευσης.

- ο χώρος συγκέντρωσης και αποκομιδής απορριμμάτων της εκμετάλλευσης πρέπει να είναι

⁴ Σύμφωνα με την υπ' αρ. 3339/117339 (3589/2016B'), σχετικά με το πρόγραμμα ελέγχου και εκρίζωσης της βρουκέλλωσης των αιγών και των προβάτων, όπως ισχύει έως την έκδοση της παρούσης, σε ZEK ανήκουν η νησιωτική χώρα (πλην Λέσβου) και τα νησιά των ΠΕ Νήσων Αττικής, Εύβοιας, Μαγνησίας και Έβρου και σε ZEM ανήκουν η ηπειρωτική χώρα και τα νησιά Εύβοια, Λέσβος και Θάσος. Οι περιοχές ZEM και ZEK δύνανται να τροποποιούνται με εγκύκλιο του Τμήματος Ζωοανθρωπονόσων της Διεύθυνσης Υγείας Ζώων του ΥΠΑΑΤ.

⁵ Στις περιπτώσεις πιλοτικής ένταξης αιγοπροβατοτροφικής εκμετάλλευσης περιοχής ZEM στο πρόγραμμα εκρίζωσης [υπ' αρ. 3339/117339 (3589/2016B'), όπως ισχύει]

καθορισμένος και ευκρινώς σημασμένος. Ο γεωργός εξασφαλίζει ότι, το σύνολο των ρυπογόνων στοιχείων και των συσκευασιών των αγροχημικών, συγκεντρώνεται στον εν λόγω χώρο.

- οι πάσης φύσεως αγροτικές εγκαταστάσεις πρέπει να διατηρούνται σε καλή κατάσταση, ώστε να αποτρέπεται η διαφυγή ρυπαντών προς το περιβάλλον.

(ββ) Πρόληψη νοσημάτων

- λήψη μέτρων για την αποφυγή μετάδοσης ασθενειών από τα νεοεισαχθέντα ζώα της εκμετάλλευσης (χώρος απομόνωσης).

- γνωστοποίηση στην αρμόδια κτηνιατρική υπηρεσία οποιουδήποτε κρούσματος ή ύποπτου συμπτώματος ζωοανθρωπονόσου εκδηλωθεί στα ζώα της εκμετάλλευσης καθώς επίσης και πραγματοποίηση των προβλεπόμενων ενεργειών, όπως αυτές έχουν γνωστοποιηθεί από την αρμόδια κτηνιατρική υπηρεσία.

- όταν σε μια εκμετάλλευση υπάρχει συστέγαση αιγών και βοοειδών πρέπει να πραγματοποιείται έλεγχος για φυματίωση στις αίγες.

- σε περίπτωση ύπαρξης πτηνοτροφικής μονάδας ή εκτροφής οικόσιτων πτηνών στην εκμετάλλευση, τα παραγόμενα αυγά θα πρέπει να φυλάσσονται σε ξηρό και σκιερό μέρος και να είναι καθαρά, μακριά από μολυσματικούς παράγοντες.

iv. Ζωοτροφές

Σκοπός είναι η κατανόηση των υποχρεώσεων, που περιγράφονται στη σχετική νομοθεσία, σχετικά με τη χρήση και παραγωγή ζωοτροφών στην εκμετάλλευση.

Απαγορεύεται η χορήγηση μη ασφαλών ζωοτροφών σε ζώα που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή τροφίμων.

Κατά την αποθήκευση των ζωοτροφών, πρέπει να υπάρχει σαφής χωροταξικός διαχωρισμός τους, ανάλογα:

- με το είδος του ζώου για το οποίο προορίζονται,

- με το αν οι ζωοτροφές είναι φαρμακούχες ή μη φαρμακούχες.

Η χρήση πρόσθετων υλών ζωοτροφών ή προμιγμάτων αυτών ή συμπληρωματικών ζωοτροφών που περιέχουν πρόσθετες ύλες ζωοτροφών πρέπει να γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και υπό τις οδηγίες του αρμόδιου κατά περίπτωση επόπτη κυκλοφορίας ζωοτροφών (EKZ) των περιφερειακών αρμόδιων αρχών και συγκεκριμένα των τμημάτων Αγροτικής Ανάπτυξης και Ελέγχων (ΤΑΑΕ) των Διευθύνσεων Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών του ΥΠΑΑΤ ή των Διευθύνσεων Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) των Περιφερειακών Ενοτήτων⁶.

β. Χρήση ορμονών, θυρεοστατικών και β-αγωνιστών

Οι γεωργοί πρέπει να συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις των άρθρων 4, 5, 6 και 8 του Π.Δ. 259 (191/1998Α') «Περί απαγορεύσεως της χρησιμοποίησης ορισμένων ουσιών με ορμονική ή θυρεοστατική δράση και των β-ανταγωνιστών ουσιών στη ζωική παραγωγή για κερδοσκοπικούς λόγους, περί λήψεως μέτρων ελέγχου για ορισμένες ουσίες και τα κατάλοιπα τους σε ζώντα ζώα και στα προϊόντα τους», όπως κάθε φορά ισχύει. Σε μεμονωμένες περιπτώσεις, όπου η χορήγηση ουσιών γίνεται για θεραπευτικούς σκοπούς υπό την ευθύνη κτηνιάτρου, ο γεωργός υποχρεούται να τηρεί

⁶ Άρθρο 3 της υπ' αρ. 206/52595(1106/2022 Β') ΥΑ για τον «Καθορισμό των αναγκαίων συμπληρωματικών μέτρων για την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (L 95) και άλλων εθνικών μέτρων, για τους επίσημους ελέγχους που διενεργούνται με σκοπό την εξασφάλιση της εφαρμογής της νομοθεσίας για τις ζωοτροφές»

τους χρόνους αναμονής και να αποδεικνύει με έγγραφα στοιχεία την τήρηση των προϋποθέσεων των προαναφερόμενων άρθρων.

Επισημαίνεται ότι απαγορεύεται η, καθ' οιονδήποτε τρόπο, χορήγηση θυρεοστατικών ουσιών, στυλβενίων και παραγώγων τους, ουσιών με οιστρογόνο, ανδρογόνο ή γεσταγόνο δράση καθώς και β-ανταγωνιστικών ουσιών, σε ζώα εκμετάλλευσης. Σε περίπτωση χρήσης των προαναφερόμενων ουσιών, απαγορεύεται η εμπορία ή σφαγή των ζώων, και η εμπορία ή/και μεταποίηση του παραγόμενου κρέατος, με σκοπό την ανθρώπινη κατανάλωση.

γ. Γεωργικά Φάρμακα και Φυτοπροστατευτικά Προϊόντα

Σκοπός είναι ο καθορισμός των ελάχιστων υποχρεώσεων που έχουν οι λήπτες των άμεσων ενισχύσεων σε σχέση με τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων όπως αυτές πηγάζουν από την κοινοτική νομοθεσία.

Απαιτήσεις

1. Να χρησιμοποιούν ορθά τον εξοπλισμό εφαρμογής των γεωργικών φαρμάκων
2. Η εφαρμογή των οδηγιών της σήμανσης κάθε φυτοπροστατευτικού προϊόντος.
3. Να χειρίζονται και αποθηκεύουν τα γεωργικά φάρμακα και διαχειρίζονται τις κενές συσκευασίες αυτών και των καταλοίπων με ορθό τρόπο
4. Επιπλέον, οι επαγγελματίες χρήστες γεωργικών φαρμάκων υποχρεούνται:
 - α. να κατέχουν πιστοποιητικό γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων στα θέματα του Παραρτήματος Β του ν. 4036/2012 (Α'8), ώστε να μπορούν να προμηθεύονται νόμιμα φυτοπροστατευτικά προϊόντα εγκεκριμένα για επαγγελματική χρήση ή να είναι κάτοχοι πτυχίου Γεωπόνου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (ΑΕΙ) ή πτυχίου Τμήματος Φυτικής Παραγωγής ή Τμήματος Διοίκησης Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων της Σχολής Τεχνολογίας Γεωπονίας ή Τμήματος Θερμοκηπιακών Καλλιεργειών και Ανθοκομίας της Σχολής Γεωπονίας των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΤΕΙ) ή ισότιμου πτυχίου ή διπλώματος αντίστοιχων ειδικοτήτων σχολών κράτους μέλους της ΕΕ ή χωρών εκτός ΕΕ, το οποίο επέχει θέση πιστοποιητικού γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων αορίστου ισχύος.
 - β. να τηρούν τις βέλτιστες εργασιακές πρακτικές χρήσης γεωργικών φαρμάκων σχετικά με: την αποθήκευση, το χειρισμό, την αραίωση και την ανάμειξη των γεωργικών φαρμάκων πριν την εφαρμογή, γ) τον χειρισμό των συσκευασιών και του εναπομείναντος γεωργικού φαρμάκου, δ) τη διάθεση του ψεκαστικού διαλύματος που απομένει μετά την εφαρμογή και ε) τον καθαρισμό του εξοπλισμού που χρησιμοποιείται μετά την εφαρμογή⁷.
 - γ. σε προστατευόμενες περιοχές της Οδηγίας πλαίσιο 2000/60/ΕΚ ή περιοχές Ειδικών Ζωνών Διατήρησης του Δικτύου NATURA 2000 - Οδηγία 92/43/ΕΟΚ, οι γεωργοί οφείλουν να ακολουθούν τις οδηγίες του Σχεδίου Φυτοπροστασίας που καταρτίζεται από την αρμόδια υπηρεσία της οικείας Περιφερειακής Ενότητας⁸.

3. Η τήρηση των όρων άδειας για διάθεση στην αγορά και χρήση των φυτοπροστατευτικών, που θεσπίζονται σύμφωνα με το Ν. 4036/2012 και τις εφαρμοστικές του διατάξεις και καθορίζονται στη

⁷ Σύμφωνα με την υπ' αρ. 5919/62354/13.05.2014 εγκύκλιο του ΥΠΑΑΤ (http://www.minagric.gr/images/stories/docs/agroti/s/Georgika_Farmaka/elenxoi/Egkyklios_VeltPraktChrshs.pdf)

⁸ Όπου αυτό υπάρχει, όπως προβλέπεται στην παρ.2 του άρθρου 20 της υπ' αριθ. 9269/246316/08.09.2020 (Β'4032) κοινής υπουργικής απόφασης

σήμανση. Τήρηση των υποχρεώσεων που ορίζονται στο Ν. 4036/2012 και τις εφαρμοστικές του διατάξεις σχετικά με την επιθεώρηση του εξοπλισμού εφαρμογής γεωργικών φαρμάκων.

4. Η εφαρμογή των αρχών της ορθής πρακτικής φυτοπροστασίας, πρακτική κατά την οποία η επέμβαση με φυτοπροστατευτικά προϊόντα εφαρμόζεται σε συγκεκριμένα φυτά ή φυτικά προϊόντα, σύμφωνα με τους όρους της εγκεκριμένης χρήσης, επιλέγεται, υπολογίζεται η δοσολογία και διευθετείται ο χρόνος επέμβασης με τρόπο τέτοιο ώστε να εξασφαλίζεται αποδεκτή αποτελεσματικότητα με την ελάχιστη αναγκαία ποσότητα, λαμβάνοντας υπόψη τις τοπικές συνθήκες και τις δυνατότητες για καλλιεργητικό και βιολογικό έλεγχο.

5. Η τήρηση των όρων πρακτικών φυτοπροστασίας όπως αυτές αναρτώνται ανά περιοχή και καλλιέργεια στην ιστοσελίδα του ΥΠΑΑΤ⁹.

6. Η ασφαλής αποθήκευση των γεωργικών φαρμάκων- φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

7. Η χρήση προστατευτικών μέσων (μάσκα, φόρμα, γάντια, μπότες) κατά την εφαρμογή τους.

8. Η ύπαρξη τεχνικού ελέγχου του εξοπλισμού εφαρμογής φυτοπροστατευτικών, σύμφωνα με την Υ.Α. Ε8/1831/39763/7.4.2015, (Φ.Ε.Κ. 671, Β'), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, όπου αυτό προβλέπεται, στη χορήγηση πιστοποιητικού επιθεώρησης και του αυτοκόλλητου σήματος καταλληλότητας για τον εξοπλισμό αυτό.

Απαγορεύσεις

1. Η χρήση μη εγκεκριμένων φυτοπροστατευτικών προϊόντων.
2. Η εφαρμογή αεροψεκασμών φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

⁹ Αγρότης Επιχειρηματίας- Γεωργία - Φυτοπροστασία - Ολοκληρωμένη Φυτοπροστασία <http://www.minagric.gr/index.php/el/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/oloklfytoprostaia-menu> και Αγρότης-Επιχειρηματίας-Γεωργικές Προειδοποιήσεις (<http://www.minagric.gr/index.php/el/for-farmer-2/agricultural-warnings>).

III. Καλή Διαβίωση των Ζώων

Οι κτηνοτρόφοι οφείλουν να εξασφαλίζουν την ευζωία των εκτρεφόμενων ζώων λαμβάνοντας όλα τα απαραίτητα μέτρα στις συνθήκες εκτροφής τους για την αποφυγή περιττού πόνου, ταλαιπωρίας και τραυματισμού και για την ικανοποίηση των φυσιολογικών αναγκών καθώς και των αναγκών που αφορούν στη συμπεριφορά και στις συνήθειές τους (εθολογικές ανάγκες).

α. Στοιχειώδεις Κανόνες για την προστασία των παραγωγικών ζώων

i. Εκτατικές εκμεταλλεύσεις

Τα ζώα που δεν εκτρέφονται εντός κτιρίων πρέπει, στο βαθμό που αυτό είναι αναγκαίο και δυνατό, να προστατεύονται από τις δυσμενείς καιρικές συνθήκες, τους θηρευτές και τους κινδύνους για την υγεία τους.

Στα συστήματα ελεύθερης εκτροφής χοίρων επιτρέπεται η τοποθέτηση ρινικών κρίκων υπό την προϋπόθεση τήρησης των όρων της εθνικής νομοθεσίας.

ii. Ημιεντατικές/εντατικές εκμεταλλεύσεις

(α) Διατροφή

Όλα τα ζώα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε τροφή και νερό κατάλληλης ποσότητας και ποιότητας ή να μπορούν να ικανοποιούν τις ανάγκες τους σε υγρά με άλλους τρόπους.

Η παρεχόμενη τροφή πρέπει να είναι υγιεινή, κατάλληλη για την ηλικία και το είδος τους και να χορηγείται κατά διαστήματα ανάλογα με τις ανάγκες της φυσιολογίας τους και σε επαρκείς ποσότητες, ώστε να διατηρείται η καλή υγεία τους και να καλύπτονται οι θρεπτικές τους ανάγκες. Ο τρόπος χορήγησης και η σύνθεση της τροφής και των υγρών που χορηγούνται στα ζώα θα πρέπει να διασφαλίζουν την αποφυγή περιττής ταλαιπωρίας ή/και βλάβης σε αυτά.

Στα ζώα δεν χορηγείται καμία άλλη ουσία, εκτός από αυτές που χορηγούνται για θεραπευτικούς ή προφυλακτικούς σκοπούς ή στο πλαίσιο ζωοτεχνικής αγωγής. Στο πλαίσιο της ζωοτεχνικής αγωγής δύνανται να χορηγηθεί σε συγκεκριμένο ζώο της εκμετάλλευσης μια από τις ουσίες που επιτρέπονται¹⁰ εκτός εάν έχει αποδειχθεί, βάσει επιστημονικών μελετών σχετικών με την καλή

¹⁰ άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο γ του Π.Δ. 259 (191/1998Α)

διαβίωση των ζώων ή βάσει της πείρας που έχει αποκτηθεί, ότι η ουσία δεν είναι επιβλαβής για την υγεία ή την καλή διαβίωση των ζώων.

(β) Σταβλισμός

Σταβλικές εγκαταστάσεις. Τα υλικά που χρησιμοποιούνται για την κατασκευή των χώρων σταβλισμού, ιδίως δε των διαμερισμάτων και του εξοπλισμού με τον οποίο είναι δυνατό να έλθουν σε επαφή τα ζώα, δεν πρέπει να είναι επιβλαβή για τα ζώα και πρέπει να μπορούν να καθαρίζονται και να απολυμαίνονται σχολαστικά.

Οι χώροι σταβλισμού και τα σημεία πρόσδεσης των ζώων πρέπει να κατασκευάζονται κατά τρόπο ώστε να μην υπάρχουν αιχμές ή προεξοχές που είναι δυνατόν να τραυματίσουν τα ζώα.

Οι εγκαταστάσεις σίτισης και ποτίσματος πρέπει να σχεδιάζονται, να κατασκευάζονται και να τοποθετούνται κατά τρόπο που να περιορίζονται οι κίνδυνοι μόλυνσης της τροφής και του νερού, καθώς και τα αρνητικά αποτελέσματα που θα μπορούσαν να προκύψουν από τον ανταγωνισμό μεταξύ των ζώων.

Η ελευθερία κίνησης που χρειάζεται κάθε ζώο, ανάλογα με το είδος του και σύμφωνα με την κτηθείσα πείρα και τις επιστημονικές γνώσεις, δεν πρέπει να παρεμποδίζεται έτσι ώστε να διασφαλίζεται η αποφυγή κάθε περιττής ταλαιπωρίας ή/και τραυματισμού των ζώων. Όταν ένα ζώο είναι συνεχώς ή συνήθως προσδεμένο ή περιορισμένο πρέπει να διαθέτει τον απαιτούμενο χώρο για τις φυσιολογικές και εθολογικές του ανάγκες.

Φωτισμός. Όταν ο φυσικός φωτισμός της σταβλικής εγκατάστασης είναι ανεπαρκής για τις φυσιολογικές και εθολογικές ανάγκες των ζώων, πρέπει να προβλέπεται κατάλληλος τεχνητός φωτισμός. Τα ζώα δεν πρέπει να παραμένουν σε συνεχές σκοτάδι, αλλά ούτε να εκτίθενται συνεχόμενα σε τεχνητό φωτισμό χωρίς διακοπή. Ο φωτισμός (σταθερός ή φορητός) θα πρέπει να είναι επαρκής ώστε τα ζώα να είναι δυνατόν να επιθεωρούνται διεξοδικά ανά πάσα στιγμή.

Εξαερισμός/Θερμοκρασία/Υγρασία. Η κυκλοφορία του αέρα, το ποσοστό κονιορτού, η θερμοκρασία, η σχετική υγρασία του αέρα και οι συγκεντρώσεις αερίων, πρέπει να παραμένουν εντός ορίων που δεν βλάπτουν τα ζώα. Όταν η υγεία και η καλή διαβίωση των ζώων εξαρτώνται από σύστημα τεχνητού εξαερισμού, θα πρέπει να προβλέπεται κατάλληλο εφεδρικό σύστημα επαρκούς ανανέωσης του αέρα για τη διασφάλιση της υγείας και της καλής διαβίωσης των ζώων σε περίπτωση βλάβης του συστήματος καθώς και σύστημα συναγερμού το οποίο να προειδοποιεί για τη βλάβη.

Επιθεώρηση/συντήρηση σταβλικών εγκαταστάσεων. Οι χώροι σταβλισμού και τα σημεία πρόσδεσης των ζώων πρέπει να συντηρούνται κατά τρόπον ώστε να μην υπάρχουν αιχμές ή προεξοχές που είναι δυνατόν να τραυματίσουν τα ζώα.

Κάθε αυτόματος ή μηχανικός εξοπλισμός που είναι αναγκαίος για την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων πρέπει να επιθεωρείται τουλάχιστον μία φορά την ημέρα. Όταν διαπιστώνονται βλάβες

πρέπει να επανορθώνονται αμέσως ή, όταν αυτό δεν είναι δυνατόν, να λαμβάνονται κατάλληλα μέτρα για να προστατεύεται η υγεία και η καλή διαβίωση των ζώων.

Το σύστημα συναγερμού, το οποίο προειδοποιεί σε περίπτωση βλάβης του εφεδρικού συστήματος επαρκούς ανανέωσης του αέρα των χώρων σταβλισμού, πρέπει να ελέγχεται τακτικά.

(γ) Υγεία

Η φροντίδα των ζώων ανατίθεται σε επαρκή αριθμό προσώπων με κατάλληλες ικανότητες, γνώσεις και επαγγελματικά προσόντα.

Σε κάθε ζώο που φαίνεται ασθενές ή τραυματισμένο παρέχονται, χωρίς καθυστέρηση, οι κατάλληλες φροντίδες και, όταν ένα ζώο δεν αντιδρά στις φροντίδες αυτές, λαμβάνεται το συντομότερο δυνατόν η γνώμη κτηνίατρου. Εάν χρειάζεται, τα ασθενή ή τραυματισμένα ζώα απομονώνονται σε κατάλληλους χώρους σταβλισμού με, κατά περίπτωση, στεγνή αναπνευστική στρωμή.

Τήρηση μητρώων. Οι κτηνοτρόφοι οφείλουν να ενημερώνουν το μητρώο φαρμακευτικής αγωγής για κάθε ιατρική αγωγή που πραγματοποιείται στα ζώα της εκμετάλλευσής τους. Επίσης, οφείλουν να καταχωρίζουν στο χειρόγραφο μητρώο της εκμετάλλευσης τον αριθμό των θανάτων που διαπιστώνουν σε κάθε επιθεώρηση που πραγματοποιούν. Τα μητρώα διατηρούνται επί τρία τουλάχιστον έτη και τίθενται στη διάθεση της αρμόδιας αρχής κατά τη διάρκεια των επιθεωρήσεων ή όποτε ζητηθούν.

(δ) Εκδήλωση χαρακτηριστικών φυσιολογικής συμπεριφοράς των ζώων

Όλα τα ζώα που ζουν περιορισμένα σε συστήματα εκτροφής, όπου η καλή διαβίωση τους εξαρτάται από την συχνή ανθρώπινη προσοχή, επιθεωρούνται τουλάχιστον μία φορά την ημέρα. Τα ζώα που εκτρέφονται ή κατέχονται σε άλλα συστήματα, επιθεωρούνται κατά διαστήματα για την αποφυγή κάθε ταλαιπωρίας τους.

Κανένα ζώο δεν πρέπει να περιορίζεται σε συνθήκες εκτροφής εάν υπάρχει πιθανότητα, βάσει του γονότυπου ή φαινότυπού του, ο εν λόγω περιορισμός του να έχει αρνητικές επιπτώσεις στην υγεία ή την καλή διαβίωσή του.

Δεν πρέπει να εφαρμόζονται φυσικές ή τεχνητές μέθοδοι εκτροφής οι οποίες προκαλούν ή ενδέχεται να προκαλέσουν ταλαιπωρία ή βλάβη στα εκτρεφόμενα ζώα. Ωστόσο, επιτρέπεται η χρήση ορισμένων μεθόδων που ενδέχεται να προκαλέσουν ελάχιστη ή στιγμιαία ταλαιπωρία ή τραυματισμό, χωρίς πιθανότητα πρόκλησης μόνιμης βλάβης και μόνον εφόσον η εν λόγω χρήση είναι αποδεκτή βάσει της εθνικής και ενωσιακής νομοθεσίας.

β. Επιπρόσθετοι κανόνες για την προστασία των ενσταβλισμένων παχυνόμενων μόσχων < 6 μηνών

Οι κάτοχοι βοοτροφικών εκμεταλλεύσεων οφείλουν να εφαρμόζουν, επιπλέον όσων ορίζονται στο υποκεφάλαιο Α, τους αναφερόμενους στο παρόν υποκεφάλαιο κανόνες, για τους παχυνόμενους ενσταβλισμένους μόσχους ηλικίας κάτω των 6 μηνών που εκτρέφουν.

Όλες οι νεόδμητες ή ανακαινισμένες εκμεταλλεύσεις και όλες εκείνες που έχουν τεθεί σε λειτουργία μετά την 1η Ιανουαρίου 1998, πρέπει να πληρούν τουλάχιστον τις ακόλουθες απαιτήσεις:

(α) Διατροφή

Οι μόσχοι πρέπει να λαμβάνουν κατάλληλο σιτηρέσιο προσαρμοσμένο στην ηλικία, το βάρος και τις φυσιολογικές τους ανάγκες. Για το σκοπό αυτό, η τροφή τους πρέπει, κατά περίπτωση, να περιλαμβάνει:

- πρωτόγαλα το συντομότερο δυνατόν μετά τη γέννηση και οπωσδήποτε εντός των πρώτων έξι ωρών της ζωής,
- ικανοποιητική ποσότητα σιδήρου ώστε το επίπεδο της αιμοσφαιρίνης να φθάνει τουλάχιστον στα 4,5 mmol/l,
- ένα ελάχιστο ημερήσιο σιτηρέσιο ινώδους ζωοτροφής, από την ηλικία των δύο εβδομάδων, με την ποσότητα αυξανόμενη από 50 σε 250 g ημερησίως για μόσχους ηλικίας από 8 έως 20 εβδομάδων.

Η χορηγούμενη τροφή παρέχεται τουλάχιστον δύο φορές την ημέρα. Σε περίπτωση που οι μόσχοι βρίσκονται σε ομαδικούς στάβλους και δεν τρέφονται ελεύθερα ή με αυτόματο σύστημα τροφής, όλοι οι μόσχοι της ομάδας πρέπει να λαμβάνουν τροφή την ίδια ώρα.

Όλοι οι μόσχοι ηλικίας άνω των δύο εβδομάδων πρέπει να μπορούν να έχουν καθημερινώς συνεχή πρόσβαση σε επαρκή ποσότητα καθαρού πόσιμου νερού, ιδιαίτερα όταν ο καιρός είναι ζεστός ή οι μόσχοι είναι άρρωστοι.

Η εγκατάσταση που χρησιμοποιείται για την παροχή τροφής και νερού πρέπει να σχεδιάζεται, να κατασκευάζεται, να τοποθετείται και να συντηρείται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να περιορίζεται στο ελάχιστο ο κίνδυνος μόλυνσης της τροφής ή του νερού των μόσχων.

(β) Σταβλισμός

Εκτροφή σε ατομικούς κλωβούς. Οι μόσχοι μπορούν να περιορίζονται σε ατομικούς κλωβούς:

- έως την ηλικία των οκτώ εβδομάδων, ή

- σε μεγαλύτερη ηλικία, μετά από κτηνιατρική εντολή, όταν παρουσιάζουν προβληματική συμπεριφορά ή ασθένεια που χρήζει θεραπευτικής αγωγής.

Όταν τα βοοειδή σταβλίζονται σε ατομικά διαμερίσματα ή είναι δεμένα σε χωρίσματα, τα διαμερίσματα ή τα χωρίσματα πρέπει να έχουν διάτρητα τοιχώματα και το πλάτος τους δεν πρέπει να είναι κατώτερο από $90\text{ cm} \pm 10$ ή 0,80 φορές το ύψος του σημείου προσδέσεως. Ειδικότερα για τους μόσχους, το εύρος των ατομικών κλωβών πρέπει να ισούται τουλάχιστον με το ύψος ακρωμίου τους, μετρούμενο σε όρθια θέση, το δε μήκος πρέπει να ισούται τουλάχιστον με το μήκος του σώματός τους, από την άκρη του ρύγχους έως το εξωτερικό φύμα της απόφυσης του ισχιακού οστού πολλαπλασιαζόμενο επί 1,1.

Οι τοίχοι των ατομικών κλωβών (εκτός των κλωβών στους οποίους απομονώνονται οι ασθενείς μόσχοι) δεν πρέπει να είναι συμπαγείς αλλά διάτρητοι έτσι ώστε να επιτρέπουν στους μόσχους να βλέπουν και να ακουμπούν ο ένας τον άλλον.

Εκτροφή σε ομάδες. Για τους μόσχους που εκτρέφονται ομαδικά, ο ελεύθερος χώρος που διατίθεται για κάθε μόσχο εξαρτάται από το ζων βάρος αυτού και πρέπει να πληροί τις ελάχιστες απαιτήσεις που ορίζονται στον Πίνακα 6.

Πίνακας 6: Ελάχιστες απαιτήσεις ελεύθερου χώρου μόσχων

Z.B. μόσχου (kg)	Ελάχιστος ελεύθερος χώρος ανά μόσχο (m²)
έως 150	1,5
>= 150 έως 220	1,7
>= 220	1,8

(γ) Υγεία

Τα υλικά που χρησιμοποιούνται για την κατασκευή των χώρων σταβλισμού, και ιδίως των διαμερισμάτων και του εξοπλισμού, με τα οποία ενδέχεται να έλθουν σε επαφή οι μόσχοι, δεν πρέπει να είναι επιβλαβή για τους μόσχους και πρέπει να είναι δυνατόν να καθαρίζονται και να απολυμαίνονται καλά.

Κάθε αυτόματος ή μηχανικός εξοπλισμός που είναι απαραίτητος για την υγεία και την καλή διαβίωση των μόσχων, πρέπει να επιθεωρείται τουλάχιστον μία φορά την ημέρα. Κάθε διαπιστωνόμενο ελάττωμα πρέπει να διορθώνεται αμέσως ή, εάν κάτι τέτοιο είναι αδύνατο, πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για να προστατεύονται η υγεία και η καλή διαβίωση των μόσχων μέχρι να επισκευασθεί η βλάβη, ιδίως με τη χρησιμοποίηση εναλλακτικών μεθόδων διατροφής και με τη διατήρηση ικανοποιητικού περιβάλλοντος. Ο ηλεκτρικός εξοπλισμός και τα ηλεκτρικά κυκλώματα

πρέπει να είναι εγκατεστημένα σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική νομοθεσία ώστε να αποφεύγονται οι ηλεκτρικές εκκενώσεις.

Η μόνωση, η θέρμανση και ο εξαερισμός του κτηρίου πρέπει να εξασφαλίζουν ότι η θερμοκρασία, η κυκλοφορία του αέρα, η στάθμη κονιορτού, η σχετική υγρασία του αέρα και οι συγκεντρώσεις αερίων παραμένουν εντός ορίων που δεν βλάπτουν τους μόσχους. Σε περίπτωση που χρησιμοποιείται σύστημα τεχνητού εξαερισμού, πρέπει να προβλέπεται κατάλληλο σύστημα αντικατάστασης για να εξασφαλίζεται επαρκής ανανέωση του αέρα ώστε να διατηρούνται η υγεία και οι καλές συνθήκες διαβίωσης των μόσχων. Σε περίπτωση βλάβης του συστήματος, πρέπει να υπάρχει σύστημα συναγερμού που να προειδοποιεί τον εκτροφέα για τη βλάβη. Το σύστημα συναγερμού πρέπει να ελέγχεται τακτικά.

Όλοι οι ενσταβλισμένοι μόσχοι πρέπει να επιθεωρούνται από τον κάτοχο ή τον υπεύθυνο για τα ζώα τουλάχιστον δύο φορές ημερησίως και οι μόσχοι που εκτρέφονται σε εξωτερικούς χώρους πρέπει να επιθεωρούνται τουλάχιστον μία φορά ημερησίως. Οι ασθενείς ή τραυματισμένοι μόσχοι πρέπει να υποβάλλονται σε κατάλληλη αγωγή δίχως καθυστέρηση και πρέπει να λαμβάνεται κτηνιατρική συμβουλή το συντομότερο δυνατόν για κάθε μόσχο που δεν αντιδρά θετικά στη θεραπεία του κτηνοτρόφου. Ενδεχομένως, οι ασθενείς ή τραυματισμένοι μόσχοι πρέπει να απομονώνονται σε κατάλληλο χώρο με ξηρή, άνετη στρωμνή.

Οι χώροι, οι κλωβοί, ο εξοπλισμός και τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται για τους μόσχους πρέπει να καθαρίζονται και να απολυμαίνονται κατάλληλα ώστε να προλαμβάνεται η αλληλομόλυνση και η εμφάνιση οργανισμών που είναι φορείς ασθενειών. Τα κόπρανα, τα ούρα και τα υπολείμματα τροφής θα πρέπει να απομακρύνονται όσο το δυνατό συχνότερα για να περιορίζεται η δυσοσμία και να αποφεύγεται η συγκέντρωση μυγών ή τρωκτικών.

(δ) Εκδήλωση χαρακτηριστικών φυσιολογικής συμπεριφοράς των ζώων

Οι μόσχοι δεν πρέπει να είναι διαρκώς στο σκοτάδι, πρέπει να προβλέπεται, ανάλογα με τις κλιματικές συνθήκες κάθε περιοχής, κατάλληλος φυσικός ή τεχνητός φωτισμός ο οποίος, στη δεύτερη περίπτωση, πρέπει να ισοδυναμεί τουλάχιστον προς τη διάρκεια και την ένταση του φυσικού φωτισμού μεταξύ 9.00 και 17.00. Επιπλέον, πρέπει να υπάρχει κατάλληλος (σταθερός ή κινητός) φωτισμός, επαρκούς εντάσεως, που να επιτρέπει την επιθεώρηση των μόσχων ανά πάσα στιγμή.

Οι χώροι σταβλισμού των μόσχων πρέπει να κατασκευάζονται έτσι ώστε κάθε μόσχος να μπορεί να ξαπλώνει, να αναπαύεται, να σηκώνεται και να καθαρίζεται χωρίς δυσκολία. Ο χώρος στον οποίο ξαπλώνουν τα ζώα πρέπει να είναι άνετος, καθαρός και κατάλληλα αποστραγγιζόμενος. Το δάπεδο πρέπει να είναι κατασκευασμένο έτσι ώστε να αποφεύγεται ο τραυματισμός και η ταλαιπωρία των μόσχων που στέκονται ή ξαπλώνουν σε αυτό: να είναι κατάλληλο για το μέγεθος και το βάρος των ζώων, να αποτελείται από ανθεκτική, επίπεδη και σταθερή επιφάνεια, να μην είναι ολισθηρό ή

ανώμαλο, ενώ για όλους τους μόσχους, ηλικίας κάτω των δύο εβδομάδων, πρέπει να προβλέπεται στρωμνή.

Οι μόσχοι δεν πρέπει να φέρουν φίμωτρο ή να είναι δεμένοι, με εξαίρεση τους μόσχους που σταβλίζονται ομαδικά, η πρόσδεση των οποίων επιτρέπεται κατά τον χρόνο ταΐσματος με γάλα ή υποκατάστατο γάλακτος, για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει τη μία ώρα. Στην περίπτωση που χρησιμοποιείται σύστημα πρόσδεσης, δεν πρέπει να προκαλεί τραυματισμούς στους μόσχους και πρέπει να επιθεωρείται τακτικά και να προσαρμόζεται καταλλήλως για τη διασφάλιση μιας άνετης εφαρμογής. Κάθε σύστημα πρόσδεσης πρέπει να σχεδιάζεται έτσι ώστε να αποφεύγεται ο κίνδυνος στραγγαλισμού ή τραυματισμού και να επιτρέπει στο μόσχο να κινείται.

γ. Επιπρόσθετοι κανόνες για την προστασία των ενσταβλισμένων χοίρων

Οι κάτοχοι χοιροτροφικών εκμεταλλεύσεων οφείλουν να εφαρμόζουν, επιπλέον όσων ορίζονται στο υποκεφάλαιο Α, τους αναφερόμενους στο παρόν υποκεφάλαιο κανόνες, για τους ενσταβλισμένους χοίρους που εκτρέφουν.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΚΤΡΕΦΟΜΕΝΩΝ ΧΟΙΡΩΝ

- «χοίρος»: το ζώο του είδους των χοίρων, οποιασδήποτε ηλικίας, είτε εκτρέφεται για αναπαραγωγή ή για πάχυνση
 - «χοιρίδιο»: ο χοίρος από τη γέννηση μέχρι τον απογαλακτισμό
 - «απογαλακτισμένος χοίρος»: ο απογαλακτισμένος χοίρος, ηλικίας έως δέκα εβδομάδων
 - «χοίρος παραγωγής»: ο χοίρος ηλικίας τουλάχιστον δέκα εβδομάδων που προορίζεται για σφαγή (χοίρος πάχυνσης) ή αναπαραγωγή.
 - «μικρός θηλυκός χοίρος»: ο θηλυκός χοίρος μετά την εφηβεία και πριν τον τοκετό
 - «χοιρομητέρα»: ο θηλυκός χοίρος μετά τον πρώτο τοκετό
 - «θηλάζουσα χοιρομητέρα»: η χοιρομητέρα της περιγεννητικής περιόδου μέχρι τον απογαλακτισμό των χοιριδίων
 - «κυοφορούσα στέρφα χοιρομητέρα»: ο θηλυκός χοίρος μεταξύ του απογαλακτισμού και της περιγεννητικής περιόδου
- «κάπρος»: ο αρσενικός χοίρος μετά την εφηβεία, που προορίζεται για αναπαραγωγή
- Όλες οι εγκαταστάσεις εκτροφής χοίρων πρέπει να πληρούν τουλάχιστον τις ακόλουθες απαιτήσεις:

(α) Διατροφή

Σε όλους τους χοίρους πρέπει να παρέχεται τροφή τουλάχιστον μία φορά την ημέρα. Σε περίπτωση που οι χοίροι τρέφονται ομαδικά και όχι ελεύθερα ή με αυτόματο σύστημα ατομικής παροχής τροφής, όλοι οι χοίροι της ομάδας πρέπει να λαμβάνουν τροφή την ίδια ώρα.

Όλοι οι χοίροι ηλικίας άνω των δύο εβδομάδων πρέπει να μπορούν να έχουν διαρκώς πρόσβαση σε επαρκή ποσότητα πόσιμου νερού.

Οι χοιρομητέρες και οι μικροί θηλυκοί χοίροι που σταβλίζονται σε ομάδες πρέπει να σιτίζονται με σύστημα που να εξασφαλίζει ότι κάθε ζώο μπορεί να έχει αρκετή τροφή, ακόμη και στην περίπτωση παρουσίας και άλλων ζώων που διεκδικούν τροφή.

Προκειμένου να μετριάσει η πείνα και λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη μάσησης των χοίρων, σε όλες τις κυοφορούσες χοιρομητέρες ξηράς περιόδου και τους μικρούς θηλυκούς χοίρους, πρέπει να χορηγείται επαρκής ποσότητα, ογκώδους τροφής ή τροφής πλούσιας σε ίνες, υψηλής θερμιδικής αξίας.

(β) Σταβλισμός

(β1) Ελεύθερος χώρος δαπέδου

Οι χοίροι πρέπει να έχουν πρόσβαση σε ένα χώρο ανάπαυσης άνετο από φυσική και θερμική άποψη, στον οποίο μπορούν να αναπαύονται και να σηκώνονται χωρίς δυσκολία.

Ο ελεύθερος χώρος δαπέδου πρέπει να έχει επαρκείς διαστάσεις ώστε να είναι δυνατή η κατάκλιση όλων των ζώων συγχρόνως.

(ι) Χοιρίδια: Στην περίπτωση που χρησιμοποιείται ειδικό κελί τοκετού, τα χοιρίδια πρέπει να έχουν επαρκή χώρο ώστε να μπορούν να θηλάζουν χωρίς δυσκολία.

ii) Απογαλακτισμένοι χοίροι & χοίροι αναπαραγωγής: Ο ελεύθερος χώρος δαπέδου που διαθέτει κάθε απογαλακτισμένος χοίρος ή χοίρος αναπαραγωγής σε περίπτωση ομαδικού σταβλισμού, εξαιρουμένων των μικρών θηλυκών χοίρων μετά την οχεία και των χοιρομητέρων, καθορίζεται βάσει του ζώντος βάρους των χοίρων. Οι απαιτούμενες διαστάσεις ανά κατηγορία παρατίθενται στον Πίνακα 7.

iii) Χοιρομητέρες & μικροί θηλυκοί χοίροι: Σε περίπτωση ομαδικού σταβλισμού, ο συνολικός ελεύθερος χώρος δαπέδου που διατίθεται για κάθε μικρό θηλυκό χοίρο μετά την οχεία, πρέπει να είναι τουλάχιστον 1,64 m² ενώ για κάθε χοιρομητέρα τουλάχιστον 2,25 m². Σε ομάδες μικρότερες των 6 ατόμων, ο ελεύθερος χώρος δαπέδου πρέπει να αυξάνεται κατά 10%, ενώ σε ομάδες 40 ή περισσότερων ατόμων, ο ελεύθερος χώρος δαπέδου μπορεί να μειώνεται κατά 10%.

iv) Κάπροι: Ο ελεύθερος χώρος δαπέδου για κάθε κάπρο πρέπει να είναι τουλάχιστον 6 m². Σε περίπτωση που τα κελιά χρησιμοποιούνται και για την πραγματοποίηση της φυσικής οχείας, ο

ελεύθερος χώρος δαπέδου πρέπει να ανέρχεται σε τουλάχιστον 10 m² και το κελί πρέπει να είναι ελεύθερο από κάθε εμπόδιο.

Πίνακας 7: Προδιαγραφές ελεύθερου χώρου δαπέδου ομαδικού σταβλισμού χοίρων

Κατηγορίες χοίρων	Πλήθος ομάδας	Z.B. χοίρου (kg)	Ελάχιστος ελεύθερος χώρος δαπέδου ανά χοίρο (m ²)
απογαλακτισμένοι χοίροι ή χοίροι αναπαραγωγής (εκτός των μικρών θηλυκών χοίρων μετά την οχεία και των χοιρομητέρων)		έως 10	0,15
		>= 10 έως 20	0,20
		>= 20 έως 30	0,30
		>= 30 έως 50	0,40
		>= 50 έως 85	0,55
		>= 85 έως 110	0,65
		>= 110	1,00
μικροί θηλυκοί χοίροι μετά την οχεία	>= 6 και < 40		1,64
	< 6		(+) 10% (υποχρεωτικά)
	>= 40		(-) 10% (προαιρετικά)
χοιρομητέρες	>= 6 και < 40		2,25
	< 6		(+) 10% (υποχρεωτικά)
	>= 40		(-) 10% (προαιρετικά)
κάπροι			6
κάπροι (όταν το κελί χρησιμοποιείται για φυσική οχεία)			10

Οι χοίροι που σταβλίζονται ομαδικά και είναι ιδιαίτερα επιθετικοί ή έχουν υποστεί επίθεση από άλλους χοίρους ή είναι άρρωστοι ή τραυματισμένοι, μπορούν να τοποθετηθούν προσωρινά σε ατομικούς χώρους. Σε αυτή την περίπτωση ο χρησιμοποιούμενος ατομικός χώρος πρέπει να επιτρέπει στο ζώο να στρέφει το σώμα του με ευχέρεια, εφόσον αυτό δεν αντιβαίνει τις ειδικές συστάσεις του κτηνίατρου.

(β2) Προδιαγραφές επιφάνειας δαπέδου

Ο σχεδιασμός, η κατασκευή και η συντήρηση του δαπέδου πρέπει να γίνεται με τρόπο που να αποφεύγονται οι τραυματισμοί και η ταλαιπωρία των χοίρων. Η επιφάνεια του δαπέδου πρέπει να είναι κατάλληλη για το μέγεθος και το βάρος των χοίρων, ανθεκτική, επίπεδη και σταθερή, λεία και αντιολισθητική, καθαρή και κατάλληλα αποστραγγιζόμενη και να καλύπτεται από αχυροστρωμή ή άλλο κατάλληλο υλικό.

Στην περίπτωση εκτροφής των χοίρων σε ομάδες, σε στάβλο με δοκιδωτό δάπεδο από σκυρόδεμα, το μέγιστο πλάτος των διάκενων του δαπέδου και το ελάχιστο πλάτος δοκίδας που απαιτείται, διαφέρει ανά ηλικιακή/παραγωγική κατηγορία και πρέπει να πληροί τις προδιαγραφές που περιγράφονται στον Πίνακα 8.

Ειδικότερα για την περίπτωση που οι εκτρεφόμενες ομάδες αποτελούνται από μικρούς θηλυκούς χοίρους μετά την οχεία και κυοφορούσες χοιρομητέρες, ένα μέρος του απαιτούμενου ελεύθερου χώρου δαπέδου όπως ορίζεται στην παράγραφο (β1) του παρόντος, ίσο τουλάχιστον με 0,95 m² ανά μικρό θηλυκό χοίρο και τουλάχιστον με 1,3 m² ανά χοιρομητέρα, θα πρέπει να είναι συνεχές συμπαγές δάπεδο, ενώ έως και 15% αυτού πρέπει να προορίζεται για τα ανοίγματα αποχέτευσης.

Πίνακας 8: Προδιαγραφές επιφάνειας δαπέδου σταβλικής εγκατάστασης ομαδικού σταβλισμού χοίρων

Κατηγορίες χοίρων	Συνεχές συμπαγές δάπεδο		Δοκιδωτό δάπεδο από σκυρόδεμα	
	Ελάχιστο συνεχές συμπαγές δάπεδο επί του συνολικού ελεύθερου χώρου ανά χοίρο (m ²)	Μέγιστο άνοιγμα αποχέτευσης επί του συμπαγούς δαπέδου	Μέγιστο πλάτος διάκενων (mm)	Ελάχιστο πλάτος δοκίδας (mm)
χοιρίδια			11	50
απογαλακτισμένοι χοίροι			14	
χοίροι αναπαραγωγής			18	
μικροί θηλυκοί χοίροι μετά την οχεία	0,95	15%	20	80
χοιρομητέρες	1,30			

(β3) Ομαδικός σταβλισμός χοιρομητέρων & μικρών θηλυκών χοίρων

Στις εκμεταλλεύσεις δυναμικότητας μικρότερης των 10 χοιρομητέρων, και για τη χρονική περίοδο που αρχίζει 4 εβδομάδες μετά την οχεία και λήγει 1 εβδομάδα πριν την αναμενόμενη ημερομηνία τοκετού, οι χοιρομητέρες και οι μικροί θηλυκοί χοίροι μπορούν:

- ι) να σταβλίζονται ομαδικά. Ο στάβλος στον οποίο εκτρέφεται η ομάδα πρέπει να έχει πλευρές μήκους μεγαλύτερου από 2,8 m. Όταν η ομάδα αποτελείται από λιγότερα από 6 ζώα, ο στάβλος πρέπει να έχει πλευρές μήκους μεγαλύτερου από 2,4 m.
- ιι) να παραμένουν σε ατομικές θέσεις, εφόσον μπορούν να στρέφουν το σώμα τους με ευχέρεια.

(γ) Υγεία

Οι κυοφορούσες χοιρομητέρες και οι μικροί θηλυκοί χοίροι πρέπει, εφόσον χρειάζεται, να υποβάλλονται σε θεραπεία κατά των εξωτερικών και εσωτερικών παρασίτων. Επιπλέον, στο πλαίσιο διασφάλισης κατάλληλων συνθηκών υγιεινής, τα κελιά τοκετού πρέπει να καθαρίζονται σχολαστικά, πριν την είσοδο των ετοιμόγεννων θηλυκών χοίρων σε αυτά.

Απαγορεύονται όλες οι επεμβατικές διαδικασίες που δεν πραγματοποιούνται για σκοπούς θεραπευτικούς, διαγνωστικούς ή για την αναγνώριση των χοίρων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, και έχουν ως αποτέλεσμα τη βλάβη ή την απώλεια ενός ευαίσθητου μέρους του σώματος ή την αλλοίωση της δομής των οστών (πχ τοποθέτηση ρινικών κρίκων).

Κατ' εξαίρεση, επιτρέπονται, υπό συνθήκες, οι κάτωθι επεμβάσεις:

- ι) η ομοιόμορφη μείωση των κυνόδοντων των χοιριδίων με τρόχισμα, ή η τομή εντός επτά ημερών από τη γέννησή τους, με την προϋπόθεση επίτευξης λείας και ακέραιας μασητικής επιφάνειας. Η μείωση των κυνόδοντων δεν πραγματοποιείται σε συστηματική βάση, αλλά διενεργείται μόνον εφόσον αποτελεί μοναδική λύση πρόληψης τραυματισμών των μαστών των χοιρομητέρων ή των αυτιών και της ουράς των χοίρων από δήγματα.
- ιι) η βράχυνση των χαυλιόδοντων των κάπρων εφόσον ~~εφόσον~~ αυτό είναι αναγκαίο για την πρόληψη του τραυματισμού άλλων ζώων ή για λόγους ασφάλειας,
- ιιι) ο ευνουχισμός αρσενικών χοίρων με άλλα μέσα εκτός της ρήξης των ιστών,
- ιιιι) η μερική κοπή της ουράς.

Η κοπή της ουράς αποβλέπει στην πρόληψη του δαγκώματος αυτής και δεν πρέπει να αποτελεί πάγια τακτική, αλλά να διενεργείται μόνον εφόσον υπάρχουν αποδείξεις ότι οι ουρές των χοίρων υπέστησαν κακώσεις και εφόσον η λήψη άλλων μέτρων πρόληψης, λαμβάνοντας υπόψη το περιβάλλον και την πυκνότητα του πληθυσμού, δεν έχουν αποδώσει. Έτσι, οι κάτοχοι χοιροτροφικών

εκμεταλλεύσεων, δυναμικότητας **άνω των 10 ενσταβλισμένων χοιρομητέρων**, στο πλαίσιο πρόληψης των δηγμάτων της ουράς και των αυτιών των χοίρων, οφείλουν:

- να προβαίνουν σε ετήσια **«αξιολόγηση κινδύνου»**, σχετικά με τη συχνότητα δαγκώματος της ουράς, η οποία πρέπει να τεκμηριώνεται από τα αναγραφόμενα στοιχεία των τηρούμενων αρχείων της εκμετάλλευσης. Κατά την εκτίμηση του κινδύνου θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη παράμετροι όπως τα παρεχόμενα υλικά εμπλουτισμού, η καθαριότητα των σταβλικών εγκαταστάσεων, οι συνθήκες θερμοκρασίας και η ποσότητα του αέρα, η υγεία και η διατροφή των χοίρων και ο ανταγωνισμός για τη διεκδίκηση τροφής και χώρου. Σε συνέχεια της αξιολόγησης κινδύνου, οι χοιροτρόφοι οφείλουν να συντάσσουν σχετική **ειδική έκθεση** βάσει ζωικών και μη ζωικών δεικτών¹¹. Τονίζεται ότι, από 1/1/2023, τυχόν αναγκαιότητα κοπής της ουράς πρέπει να αιτιολογείται πλήρως στην εν λόγω έκθεση, στο πλαίσιο της επίτευξης «εκτροφής χοίρων με ακέραιη ουρά» στη χώρα.

- να συμπληρώνουν το έντυπο καταγραφής ευρημάτων αλλοιώσεων λόγω δηγμάτων ουράς/αυτιών. Σημειώνεται ότι τα ανωτέρω συμπληρώνονται χωριστά για κάθε μια από τις κατηγορίες «χοιρίδια», «χοίροι στα κελιά απογαλακτισμού» και «χοίροι πάχυνσης».

- να τηρούν τα απαιτούμενα από την εθνική νομοθεσία αρχεία, ήτοι:

- καταγραφής ευρημάτων αλλοιώσεων από δήγματα ουράς/αυτιών,
- ηλεκτρονικό αρχείο με ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό αλλοιώσεων από δήγματα ουράς/αυτιών,
- καταγραφής περιστατικών μετακίνησης σε κελιά περίθαλψης λόγω νοσηρότητας συνεπεία δηγμάτων της ουράς/αυτιών και πρόωρης απομάκρυνσης από την παραγωγή ή θανάτων λόγω δηγμάτων της ουράς,
- συμπληρωμένων εκθέσεων αξιολόγησης κινδύνου,
- αναλύσεων νερού,
- ανάλυσης σύνθεσης και χημικής ανάλυσης σιτηρεσίου,
- καθαρισμού και απολυμάνσεων των χώρων,
- συντήρησης και επισκευών εξοπλισμού,
- καταγραφής επιπέδων θερμοκρασίας και σχετικής υγρασίας,
- καταγραφής μέτρων που λαμβάνονται σε περίπτωση εμφάνισης δηγμάτων της ουράς υπό τη μορφή σχεδίου δράσης της εκτροφής,

¹¹ Ζωικοί δείκτες: δείκτες οι οποίοι μετρούνται και αξιολογούνται στα ζώα πχ δαγκωμένη ουρά, βλάβες του δέρματος και/ή μη φυσιολογική συμπεριφορά των χοίρων (ελάχιστο ενδιαφέρον για τα παρεχόμενα υλικά εμπλουτισμού, συμπλοκές με σκοπό τη χρήση των υλικών, δάγκωμα στοιχείων άλλων από τα παρεχόμενα υλικά, αναζήτηση με το ρύγχος στα περιττώματά τους, αύξηση της συχνότητας κατασκευής ψευδοφωλιάς από τα θηλυκά)

Μη ζωικοί δείκτες: δείκτες που μετρούνται και αξιολογούνται στον εξοπλισμό και στο περιβάλλον της εκτροφής και στις μεθόδους διαχείρισης των ζώων (πχ συχνότητα της ανανέωσης, προσβασιμότητα, ποσότητα και καθαρότητα των παρεχόμενων υλικών εμπλουτισμού)

- πρόωρων απομακρύνσεων από την παραγωγική δραστηριότητα για λόγους διαφορετικούς από την τακτική εμπορική δραστηριότητα,
- όλα τα μητρώα που προβλέπονται από άλλες κείμενες διατάξεις (φαρμακευτικής αγωγής, χειρόγραφο μητρώο εκμετάλλευσης κλπ.).

Λεπτομέρειες, σχετικά με τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται και τον τρόπο αξιολόγησης κινδύνου για το δάγκωμα της ουράς, δίνονται στο υποκεφάλαιο (δ) του παρόντος κεφαλαίου.

Επισημαίνεται ότι οι ανωτέρω περιγραφόμενες επεμβατικές διαδικασίες διενεργούνται **μόνο από κτηνίατρο ή καταλλήλως καταρτισμένο άτομο** με πείρα στην εκτέλεση των εφαρμοζόμενων πρακτικών, με τα κατάλληλα μέσα και με καλές συνθήκες υγιεινής. Εφόσον ο ευνουχισμός ή η κοπή της ουράς πραγματοποιούνται μετά από την έβδομη ημέρα από τη γέννηση, πρέπει να διενεργούνται **μόνο από κτηνίατρο**, με χρήση αναισθητικού και παρατεταμένη χορήγηση παυσίπων.

(δ) Εκδήλωση χαρακτηριστικών φυσιολογικής συμπεριφοράς των ζώων

Στο τμήμα του κτιρίου που σταβλίζονται οι χοίροι πρέπει να αποφεύγονται οι συνεχείς θόρυβοι που φθάνουν τα 85 ντεσιμπέλ (dBA), καθώς και κάθε διαρκής ή αιφνίδιος θόρυβος, ενώ ο φωτισμός του χώρου πρέπει να είναι έντασης τουλάχιστον 40 lux για οκτώ ή περισσότερες ώρες ημερησίως.

Οι εγκαταστάσεις σταβλισμού πρέπει να είναι κατασκευασμένες κατά τρόπο που να επιτρέπουν στους χοίρους να βλέπουν τους άλλους χοίρους. Ωστόσο, κατά την εβδομάδα πριν από τον αναμενόμενο χρόνο τοκετού και στη διάρκεια αυτού, οι χοιρομητέρες και οι μικροί θηλυκοί χοίροι συνίσταται να μην έρχονται σε οπτική επαφή με άλλους χοίρους.

Οι χοίροι πρέπει να έχουν συνεχή πρόσβαση σε επαρκή ποσότητα υλικών εμπλουτισμού.

Τα υλικά εμπλουτισμού πρέπει να είναι ασφαλή, καθαρά και υγιεινά και να παρέχονται σε επαρκή ποσότητα. Θα πρέπει να είναι προσβάσιμα για χειρισμό με το στόμα και να συντηρούν το ενδιαφέρον των ζώων, να είναι βρώσιμα (ιδανικά, με διατροφικά οφέλη) ώστε οι χοίροι να μπορούν να τα τρώνε ή να τα μυρίζουν, μασώμενα ώστε να μπορούν να τα δαγκώνουν και να τα αλλάζουν εμφάνιση ή δομή και ανιχνεύσιμα ώστε να μπορούν να τα ψάχνουν και να τα αλλάζουν θέση. Με την κάλυψη βασικών αναγκών συμπεριφοράς και απασχόλησης των χοίρων, μέσω των υλικών εμπλουτισμού, ενισχύεται η ευζωία τους και ελαχιστοποιούνται τα φαινόμενα δηγμάτων ουράς/αυτιών.

Ως υλικά εμπλουτισμού μπορούν να χρησιμοποιηθούν η στρωμνή, τα άχυρα, το ξύλο, το πριονίδι, το κοπρόχωμα μανιταριών, η τύρφη, καθώς και μείγματα αυτών.

Ειδικότερα ανά κατηγορία χοίρων:

(i) Χοιρίδια: Κανένα χοιρίδιο δεν πρέπει να απογαλακτίζεται από τη μητέρα του πριν από την ηλικία των 28 ημερών, εκτός και αν αυτό επιβάλλεται για λόγους αρνητικής επίδρασης στις συνθήκες διαβίωσης ή στην υγεία της μητέρας ή των χοιριδίων. Τα χοιρίδια μπορούν να απογαλακτιστούν μέχρι επτά ημέρες νωρίτερα, με μετακίνησή τους σε ειδικούς στεγασμένους χώρους οι οποίοι έχουν εκκενωθεί και επιμελώς καθαριστεί και απολυμανθεί πριν από την είσοδο της νέας ομάδας και είναι διαχωρισμένοι από τους χώρους διαβίωσης χοιρομητέρων ώστε να ελαχιστοποιηθεί η μετάδοση νόσων στα χοιρίδια.

(ii) Απογαλακτισμένα Χοιρίδια και Χοίροι προς πάχυνση: Εφόσον οι χοίροι εκτρέφονται ομαδικά, πρέπει να λαμβάνονται μέτρα για την πρόληψη συγκρούσεων που υπερβαίνουν τη φυσιολογική συμπεριφορά.

Οι χοίροι πρέπει να εκτρέφονται σε όσο το δυνατόν περισσότερο ομοιογενείς ομάδες. Αν πρέπει να αναμειχθούν χοίροι που δεν έχουν εξοικειωθεί μεταξύ τους, αυτό θα πρέπει να γίνεται σε όσο δυνατόν νεαρότερη ηλικία και κατά προτίμηση πριν ή μέχρι μία εβδομάδα μετά τον απογαλακτισμό. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να παρέχονται στους χοίρους επαρκείς δυνατότητες για να διαφεύγουν και να κρύβονται από τους άλλους χοίρους.

Σε περίπτωση που παρουσιαστούν συμπτώματα σοβαρών συγκρούσεων, πρέπει να διερευνώνται αμέσως τα αίτια και να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα, όπως είναι η παροχή επαρκούς στρωμνής στα ζώα ή άλλων υλικών για διερεύνηση. Τα ζώα που κινδυνεύουν ή εκείνα που επιδεικνύουν ιδιαίτερη επιθετικότητα, πρέπει να απομονώνονται από την ομάδα.

Η χρήση ηρεμιστικών φαρμάκων για τη διευκόλυνση της ανάμειξης διαφόρων κατηγοριών χοίρων πρέπει να περιορίζεται σε εξαιρετικές περιπτώσεις και μόνον αφού ζητηθεί η γνώμη κτηνίατρου.

(iii) Χοιρομητέρες και μικροί Θηλυκοί Χοίροι: Είναι σημαντικό να λαμβάνονται μέτρα για την ελαχιστοποίηση της επιθετικής συμπεριφοράς στις ομάδες των χοιρομητέρων και των μικρών θηλυκών χοίρων.

Τα κελιά τοκετού πρέπει να διαθέτουν επαρκή ελεύθερο χώρο για τη διευκόλυνση του φυσιολογικού ή του υποβοηθούμενου τοκετού και για την ελεύθερη κίνηση των χοιρομητέρων, καθώς επίσης να φέρουν εξοπλισμό προστασίας των χοιριδίων π.χ. κιγκλιδώματα.

Κατά την εβδομάδα πριν από τον αναμενόμενο χρόνο τοκετού, στις χοιρομητέρες και στους μικρούς θηλυκούς χοίρους πρέπει να παρέχεται σε επαρκή ποσότητα το κατάλληλο υλικό για την κατασκευή φωλιάς, εκτός αν αυτό είναι τεχνικώς αδύνατο εξαιτίας του συστήματος αποκομιδής κοπριάς που χρησιμοποιείται στη μονάδα.

Επισημαίνεται ότι, απαγορεύεται η χρησιμοποίηση συστημάτων πρόσδεσης των χοιρομητέρων και των μικρών θηλυκών χοίρων.

(iv) Κάπροι: Τα κελιά για τους κάπρους πρέπει να έχουν τέτοια θέση και να κατασκευάζονται με τρόπο που να επιτρέπει στους κάπρους να γυρίζουν, να ακούν, να οσμίζονται και να έχουν οπτική επαφή με άλλους χοίρους.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΠΑΜΠΑΣΙΔΗΣ

Εσωτ. διανομή:

- 1. Γραφείο Διοίκησης & Γραμματείας Δ.Σ.
- 2. Δ/ση Εσωτερικού Ελέγχου
- 3. Δ/ση Άμεσων Ενισχύσεων & Αγοράς
- 4. Δ/ση Αγροτικής Ανάπτυξης & Αλιείας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

7.Ι.α. ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

1. ΠΔ 229/2012ΑΑΠ΄ Έγκριση καταλόγου μικρών νησιωτικών υγροτόπων και καθορισμός όρων και περιορισμών για την προστασία και ανάδειξη των μικρών παράκτιων υγροτόπων που περιλαμβάνονται σε αυτόν

7.Ι.β. ΥΔΑΤΑ

1. Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2000, για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων (άρθρο 11 παράγραφος 3 στοιχείο ε), καθώς και άρθρο 11 παράγραφος 3 στοιχείο η) όσον αφορά τις υποχρεωτικές απαιτήσεις για τον έλεγχο των διάχυτων πηγών ρύπανσης από τα φωσφορικά άλατα)

2. Οδηγία 91/676/ΕΟΚ για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης (άρθρα 4 και 5)

3. Ν. 3199 (280/2003Α΄) Προστασία και διαχείριση των υδάτων - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000

4. ΠΔ 51 (54/2007Α΄) Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για την ολοκληρωμένη προστασία και διαχείριση των υδάτων σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2000/60/ΕΚ «για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000

5. ΥΑ 16190/1335 (519/1997Β΄) περί μέτρων και όρων για την προστασία των νερών από νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης

6. ΚΥΑ 38552/265 (1496/2019Β΄) «Πρόγραμμα Δράσης περιοχών που έχουν χαρακτηρισθεί ως ευπρόσβλητες ζώνες από τη νιτρορρύπανση γεωργικής προέλευσης σύμφωνα με το άρθρο 2 της οικ. 19652/1906/1999 κοινή υπουργική απόφαση (Β΄ 1575), όπως ισχύει, σε συμμόρφωση με την Οδηγία 91/676/ΕΟΚ «για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορρύπανση γεωργικής προέλευσης» του Συμβουλίου της 12ης Δεκεμβρίου 1991 των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει»

7. ΥΑ 1848/278812 (4855/2021Β΄) «Κώδικας Ορθής Γεωργικής Πρακτικής για την Προστασία των Νερών από τη Νιτρορύπανση Γεωργικής προέλευσης»

7.1.δ. ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ & ΤΟΠΟ

1. Οδηγία 2009/147/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Νοεμβρίου 2009, περί της διατήρησης των αγρίων πτηνών (άρθρο 3 παράγραφος 1, άρθρο 3 παράγραφος 2 στοιχείο β), άρθρο 4 παράγραφοι 1, 2 και 4)

2. Οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας (άρθρο 6 παράγραφοι 1 και 2)

3. ΚΥΑ Η.Π. 37338/1807 (1495/2010Β΄) Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση της άγριας ορνιθοπανίδας και των οικοτόπων/ενδιαιτημάτων της, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ, «Περί διατήρησης των άγριων πτηνών», του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 2ας Απριλίου 1979, όπως κωδικοποιήθηκε με την Οδηγία 2009/147/ΕΚ

4. ΚΥΑ Η.Π. 8353/276 (415/2012Β΄) Τροποποίηση και συμπλήρωση της υπ' αριθ. 37338/1807/2010 κοινής υπουργικής απόφασης «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση της άγριας ορνιθοπανίδας και των οικοτόπων/ενδιαιτημάτων της, σε συμμόρφωση με την Οδηγία 79/409/ΕΟΚ...» (Β΄ 1495), σε συμμόρφωση με τις διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 4 της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ «Για τη διατήρηση των άγριων πτηνών» του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 2ας Απριλίου 1979, όπως κωδικοποιήθηκε με την Οδηγία 2009/147/ΕΚ

5. ΚΥΑ 33318/3028 (1289/1998Β΄) Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων (ενδιαιτημάτων) καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας

6. ΚΥΑ Η.Π. 14849/853 (645/2008Β΄) Τροποποίηση των υπ' αριθμ. 33318/3028/1998 κοινών υπουργικών αποφάσεων (Β΄1289) και υπ' αριθμ. 29459/1510/2005 κοινών υπουργικών αποφάσεων (Β΄992), σε συμμόρφωση με διατάξεις της Οδηγίας 2006/105/ΕΚ του Συμβουλίου της 20ης Νοεμβρίου 2006 της Ευρωπαϊκής Ένωσης

7.Π.α. ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

1. Καν. (ΕΚ) 178/2002 για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων (άρθρα 14 και 15, παρ. 1 άρθρου 17 και άρθρα 18, 19 και 20)

2. Καν. (ΕΚ) 852/2004 για την υγιεινή των τροφίμων [άρθρο 4 παρ 1 και παράρτημα Ι μέρος Α (Τίτλος ΙΙ παρ 4 στοιχεία ζ, η και ι, παρ 5 στοιχεία στ και η και παρ 6. Τίτλος ΙΙΙ παρ 8 στοιχεία α, β, δ και ε και παρ 9 στοιχεία α και γ)]

3. Καν. (ΕΚ) 853/2004 για τον καθορισμό ειδικών κανόνων υγιεινής για τρόφιμα ζωικής προέλευσης

1) άρθρο 3 παρ 1

2) παράρτημα ΙΙΙ τμήμα ΙΧ κεφ Ι:

-τίτλος Ι [παρ 1 στοιχεία β), γ), δ) και ε)· παρ 2 στοιχείο α) σημεία i), ii), iii), στοιχείο β) σημεία i), ii) και στοιχείο γ)· παρ 3, 4, 5]

-τίτλος ΙΙ-Α [παρ 1, 2, 3, 4]

-τίτλος ΙΙ-Β [παρ 1 στοιχεία α) και δ), παρ 2, παρ 4 στοιχεία α) και β)]

3) παράρτημα ΙΙΙ τμήμα Χ κεφ Ι παρ 1

4. Καν. (ΕΚ) 470/2009 για τη θέσπιση κοινοτικών διαδικασιών για τον καθορισμό ορίων καταλοίπων των φαρμακολογικά δραστικών ουσιών στα τρόφιμα ζωικής προέλευσης (άρθρο 14)

5. Καν. (ΕΕ) 37/2010 σχετικά με φαρμακολογικά δραστικές ουσίες για την ταξινόμησή τους όσον αφορά τα ανώτατα όρια καταλοίπων στα τρόφιμα ζωικής προέλευσης (Παράρτημα)

6. Καν. (ΕΚ) 183/2005 περί καθορισμού των απαιτήσεων για την υγιεινή των ζωοτροφών

1) άρθρο 5 παρ 1, 5 και 6

2) παράρτημα Ι μέρος Α [τίτλος Ι παρ 4 στοιχεία ε και · τίτλος ΙΙ παρ 2 στοιχεία α, β και ε]

3) παράρτημα ΙΙΙ [«ΣΙΤΙΣΗ», σημείο 1. «Αποθήκευση», πρώτη και τελευταία πρόταση περιόδου, και σημείο 2. «Διανομή», τρίτη πρόταση περιόδου]

7. Καν. (ΕΚ) 396/2005 για τα ανώτατα όρια καταλοίπων φυτοφαρμάκων μέσα ή πάνω στα τρόφιμα και τις ζωοτροφές φυτικής και ζωικής προέλευσης (άρθρο 18)

8. ΥΑ 1791/74062 (1468/2015Β΄) περί εφαρμογής του καθεστώτος της Πολλαπλής Συμμόρφωσης σε εκτέλεση του Κανονισμού (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και τους κανονισμούς 640/2014 και 809/2014 της Επιτροπής

9. ΥΑ 30/3430/14.01.15 περί προγράμματος Εκρίζωσης της Φυματίωσης των Βοοειδών

10. ΥΑ 2473/98135 (2943/2018Β΄) περί προγράμματος εκρίζωσης της βρουκέλλωσης των βοοειδών

11. ΥΑ 3339/117339 (3589/2016Β΄) περί προγράμματος ελέγχου και εκρίζωσης της βρουκέλλωσης των αιγών και των προβάτων

7.ΙΙ.β. ΧΡΗΣΗ ΟΡΜΟΝΩΝ, ΘΥΡΕΟΣΤΑΤΙΚΩΝ & β-ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΩΝ

1. Οδηγία 96/22/ΕΚ για την απαγόρευση της χρησιμοποίησης ορισμένων ουσιών με ορμονική ή θυρεοστατική δράση και των β-ανταγωνιστικών ουσιών στη ζωική παραγωγή για κερδοσκοπικούς λόγους □ Άρθρο 3 στοιχεία α), β), δ) και ε) και άρθρα 4, 5 και 7

2. Καν. (ΕΚ) 178/2002 για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων (άρθρα 14, 15, 17, 18, 19 και 20 σχετικά με την τήρηση ΜΕΕ – ΗΕ)

3. ΠΔ 259 (191/1998 Α΄) «Περί απαγορεύσεως της χρησιμοποίησης ορισμένων ουσιών με ορμονική ή θυρεοστατική δράση και των β-ανταγωνιστικών ουσιών στη ζωική παραγωγή για κερδοσκοπικούς λόγους, περί λήψεως μέτρων ελέγχου για ορισμένες ουσίες και τα κατάλοιπα τους σε ζώντα ζώα και στα προϊόντα τους» (άρθρα 4, 5, 6 και 8)

4. ΠΔ 233 (281/2005Α΄) περί τροποποίησης των διατάξεων του μέρους Α του ΠΔ 259 (191/1998Α΄) (άρθρο 2)

5. ΠΔ 162 (200/2009Α΄) περί τροποποίησης του ΠΔ 259 (191/1998Α΄) (άρθρο 4)

7.Π.γ. ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΦΑΡΜΑΚΑ ΚΑΙ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

1. Καν. (ΕΚ) αριθ. 1107/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21ης Οκτωβρίου 2009 σχετικά με τη διάθεση φυτοπροστατευτικών προϊόντων στην αγορά και την κατάργηση των οδηγιών 79/117/ΕΟΚ και 91/414/ΕΟΚ του Συμβουλίου (άρθρο 55 πρώτη και δεύτερη περίοδος)

2. Οδηγία 2009/128/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου 2009, σχετικά με τον καθορισμό πλαισίου κοινοτικής δράσης με σκοπό την επίτευξη ορθολογικής χρήσης των γεωργικών φαρμάκων (Άρθρο 5 παράγραφος 2 και άρθρο 8 παράγραφοι 1 έως 5, άρθρο 12 όσον αφορά τους περιορισμούς της χρήσης γεωργικών φυτοφαρμάκων σε προστατευόμενες περιοχές που προσδιορίζονται βάσει της οδηγίας 2000/60/ΕΚ και της νομοθεσίας «Natura 2000» και άρθρο 13 παράγραφοι 1 και 3 σχετικά με τον χειρισμό και την αποθήκευση των γεωργικών φαρμάκων και τη διάθεση των καταλοίπων)

3. Ν. 4036 (8/2012Α΄) Διάθεση γεωργικών φαρμάκων στην αγορά, ορθολογική χρήση αυτών και συναφείς διατάξεις

4. ΥΑ 9269/246316 (4032/2020Β΄) Εθνικό Σχέδιο Δράσης του άρθρου 18 του ν. 4036 (8/2012Α΄) με στόχο την εφαρμογή της Οδηγίας 2009/128/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21ης Οκτωβρίου 2009 σχετικά με τον καθορισμό πλαισίου κοινοτικής δράσης με σκοπό την επίτευξη ορθολογικής χρήσης των γεωργικών φαρμάκων

7.ΙΙΙ. ΚΑΛΗ ΔΙΑΒΙΩΣΗ ΤΩΝ ΖΩΩΝ

α. i. Εκτατικές εκμεταλλεύσεις

1. Οδηγία 98/58/ΕΚ του Συμβουλίου, σχετικά με την προστασία των ζώων στα εκτροφεία

2. ΠΔ 374 (251/2001Α΄) περί προστασίας των ζώων στα εκτροφεία, σε συμμόρφωση προς την Οδηγία 98/58/ΕΚ του Συμβουλίου και σε εκτέλεση της Απόφασης 2000/50/ΕΚ της Επιτροπής (Παράρτημα)

α. ii. Ημιεντατικές/εντατικές εκμεταλλεύσεις

1. Οδηγία 98/58/ΕΚ του Συμβουλίου, σχετικά με την προστασία των ζώων στα εκτροφεία

2. Καν. (ΕΕ) 2019/723 σχετικά με τον καθορισμό κανόνων για την εφαρμογή του Καν (ΕΕ) 2017/625 όσον αφορά το τυποποιημένο υπόδειγμα που πρέπει να χρησιμοποιείται στις ετήσιες εκθέσεις που υποβάλλουν τα κράτη μέλη

3. Οδηγία 96/22/ΕΚ του Συμβουλίου, περί απαγορεύσεως της χρησιμοποίησης ορισμένων ουσιών με ορμονική ή θυρεοστατική δράση και των β-ανταγωνιστικών ουσιών στη ζωική παραγωγή για κερδοσκοπικούς λόγους

4. ΠΔ 374 (251/2001Α΄) περί προστασίας των ζώων στα εκτροφεία, σε συμμόρφωση προς την Οδηγία 98/58/ΕΚ του Συμβουλίου και σε εκτέλεση της Απόφασης 2000/50/ΕΚ της Επιτροπής

5. ΠΔ 259 (191/1998Α΄) περί απαγορεύσεως της χρησιμοποίησης ορισμένων ουσιών με ορμονική ή θυρεοστατική δράση και των β-αγωνιστικών ουσιών στη ζωική παραγωγή για κερδοσκοπικούς λόγους, περί λήψεως μέτρων ελέγχου για ορισμένες ουσίες και τα κατάλοιπα τους, σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 96/22 και 96/23

β. Επιπρόσθετοι κανόνες για την προστασία των ενσταβλισμένων παχυνόμενων μόσχων <6 μηνών

1. Οδηγία 2008/119/ΕΚ του Συμβουλίου, για τη θέσπιση στοιχειωδών κανόνων για την προστασία των μόσχων

2. Προεδρικό Διάταγμα 179 (ΦΕΚ133/19-6-1998 Α΄) περί θέσπισης στοιχειωδών κανόνων για την προστασία των μόσχων στις εκτροφές σε συμμόρφωση με τις Οδηγίες 91/629/ΕΟΚ και 97/2/ΕΚ και την Απόφαση 97/182/ΕΚ

γ. Επιπρόσθετοι κανόνες για την προστασία των ενσταβλισμένων χοίρων

1. Οδηγία 2008/120/ΕΚ του Συμβουλίου, για τους στοιχειώδεις κανόνες για την προστασία των χοίρων
2. Σύσταση (ΕΕ) 2016/336 της Επιτροπής, σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 2008/120/ΕΚ του Συμβουλίου για τους στοιχειώδεις κανόνες για την προστασία των χοίρων όσον αφορά τα μέτρα σχετικά με τη μείωση της ανάγκης κοπής της ουράς
3. ΠΔ 215 (181/2003Α΄) περί κανόνων που διέπουν την προστασία των χοίρων, σε συμμόρφωση προς την Οδηγία 91/630/ΕΟΚ όπως τροποποιήθηκε με τις Οδηγίες 2001/88/ΕΚ του Συμβουλίου και 2001/93/ΕΚ της Επιτροπής και κατάργηση του ΠΔ 193/1995
4. ΥΑ 2659/357704 (5785/2020Β΄) περί των κανόνων για την προστασία των χοίρων όσον αφορά στα μέτρα σχετικά με τη μείωση της ανάγκης συστηματικής κοπής της ουράς τους

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΜΗΤΡΩΟ ΕΙΣΡΩΩΝ - ΕΚΡΩΩΝ & ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΓΕΩΡΓΟΥ Ή ΕΠΩΝΥΜΙΑ:	
ΠΑΤΡΩΝΥΜΟ:	
ΑΦΜ:	
ΕΔΡΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ:	

Οδηγίες Συμπλήρωσης Πινάκων :

Πίνακας Α: Γίνεται η αναλυτική καταγραφή όλων των εφοδίων που εισάγονται στην εκμετάλλευση, εκτός ζωοτροφών και κτηνιατρικών φαρμάκων, καθώς και των στοιχείων των προμηθευτών τους. Στην στήλη **ΕΙΔΟΣ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ** καταχωρείται η κατηγορία που ανήκει το προϊόν π.χ. φυτοπροστατευτικά (εντομοκτόνα, ζιζανιοκτόνα, μυκητοκτόνα κ.α.), απωθητικά, κοπριά, λιπάσματα, βολβοί, σπόροι κ.α. Η στήλη **ΑΝΑΛΟΓΙΑ Ν-Ρ-Κ (ΓΙΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ)** συμπληρώνεται μόνο για τις καταχωρήσεις λιπασμάτων. Πάνω στη συσκευασία του λιπάσματος αναγράφεται η αναλογία **Ν (Αζώτο) - Ρ (Φόσφορος) - Κ (Κάλιο)** π.χ. «11-15-15».

Πίνακας Β: Γίνεται αναλυτική καταγραφή όλων των ζωοτροφών και των προσθέτων τους που εισάγονται στην εκμετάλλευση, καθώς και των προμηθευτών τους. Όσον αφορά τις ιδιοπαραγόμενες εντός της εκμετάλλευσης ζωοτροφές, καταγράφονται επίσης στον πίνακα Β και ως προμηθευτής αναγράφεται η φράση «ιδιοπαραγόμενες». Σημειώνονται με «Ν» ή «Ο» (ΝΑΙ ή ΟΧΙ) η αντίστοιχη στήλη εφ' όσον πρόκειται για βιολογικές, γενετικά τροποποιημένες ή φαρμακούχες ζωοτροφές. Επίσης, καταγράφεται η χρονική περίοδος χορήγησης της κάθε παρτίδας ζωοτροφών (π.χ.: «7-25.5.2013»), καθώς και η κατηγορία ζώων στα οποία χορηγήθηκε (π.χ.: «γαλακτοπαραγωγές αγελάδες» ή «παχυνόμενα χοιρίδια 1 – 6 μηνών»)

Πίνακας Γ: Καταχωρούνται όλες οι γεωργικές εργασίες αναλυτικά για κάθε αγροτεμάχιο της εκμετάλλευσης. Ο αύξων αριθμός αγροτεμαχίου (Α/Α) της τελευταίας Αίτησης Ενιαίας Ενίσχυσης, η τοποθεσία, η έκταση σε Ha [1 Ha (εκτάριο) = 10 στρέμματα] και η καλλιέργεια είναι τα στοιχεία που περιγράφουν το αγροτεμάχιο που πραγματοποιήθηκε η συγκεκριμένη γεωργική εργασία. Το είδος προϊόντος, το εμπορικό όνομα / ποικιλία και η ποσότητα, είναι τα στοιχεία που περιγράφουν το προϊόν που χρησιμοποιήθηκε στη συγκεκριμένη εργασία. Αν έγινε χρήση περισσότερων προϊόντων συμπληρώνονται και στις επόμενες γραμμές. Στην στήλη **ΕΡΓΑΣΙΑ** καταγράφεται μια σύντομη περιγραφή της γεωργικής εργασίας π.χ. λίπανση, σπορά, ζιζανιοκτονία κ.τ.λ. Η στήλη **ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΙΤΙΑΣ / ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ** συμπληρώνεται όταν πραγματοποιηθεί στο αγροτεμάχιο κάποια εργασία εκτός καθιερωμένου προγράμματος π.χ. μυκητοκτονία, οπότε συμπληρώνουμε στη στήλη ότι π.χ. παρατηρήθηκε γκρι με καφέ αποχρωματισμός στην επιφάνεια των φύλλων του φυτού, καθώς και για κάθε σκόπιμη παρατήρηση.

Πίνακας Δ: Γίνεται η καταγραφή όλων των παραγόμενων προϊόντων που εξέρχονται από την εκμετάλλευση και τα στοιχεία των αποδεκτών τους (αγοραστών).

Σημείωση: Φωτοτυπήστε τα κενά φύλλα των πινάκων πριν τα συμπληρώσετε, έτσι ώστε να έχετε τη δυνατότητα συμπλήρωσης νέων φύλλων στο μητρώο σας όταν γεμίσουν οι υπάρχοντες πίνακες με τις καταγραφές σας, αριθμώντας ξεχωριστά τα επιμέρους φύλλα κάθε πίνακα. Σε περίπτωση που το εύρος μίας στήλης δεν επαρκεί, η εγγραφή συνεχίζεται στην επόμενη γραμμή του πίνακα.

Προσοχή: Η τήρηση και η διαρκής ενημέρωση του παρόντος Μητρώου, αποτελεί υποχρέωση των γεωργών που λαμβάνουν. Μαζί με το παρόν Μητρώο θα πρέπει να διατηρούνται όλα τα παραστατικά αγοράς και οι ετικέτες των εφοδίων, καθώς και τα παραστατικά πώλησης των προϊόντων. Η τήρηση του παρόντος Μητρώου, είναι ανεξάρτητη και δεν απαλλάσσει επ' ουδενί το γεωργό από την υποχρέωση τήρησης του Μητρώου Φαρμακευτικής Αγωγής, των Μητρώων Κτηνοτροφικής Εκμετάλλευσης για τη Σήμανση και Καταγραφή Ζωικού Κεφαλαίου, καθώς και οποιουδήποτε άλλου Μητρώου, Βιβλίου ή Στοιχείου απαιτείται από την εθνική και κοινοτική νομοθεσία, γεωργικής, υγειονομικής, φορολογικής ή οποιασδήποτε άλλης φύσης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV ΧΩΡΟΚΑΤΑΚΤΗΤΙΚΑ ΕΙΔΗ

A. Είδη Ενωσιακού Ενδιαφέροντος σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 1143/2014 και τους εφαρμοστικούς Κανονισμούς (ΕΕ) 1141/2016, 1263/2017, 1262/2019 και 1203/2022

α/α	Είδος
1	<i>Acacia saligna</i>
2	<i>Acridothores tristis</i>
3	<i>Ailanthus altissima</i>
4	<i>Alopochen aegyptiaca</i>
5	<i>Alternanthera philoxeroides</i>
6	<i>Ameiurus melas</i>
7	<i>Andropogon virginicus</i>
8	<i>Arthurdendyus triangulatus</i>
9	<i>Asclepias syriaca</i>
10	<i>Axis axis</i>
11	<i>Baccharis halimifolia</i>
12	<i>Cabomba caroliniana</i>
13	<i>Callosciurus erythraeus</i>
14	<i>Callosciurus finlaysonii</i>
15	<i>Cardiospermum grandiflorum</i>
16	<i>Celastrus orbiculatus</i>
17	<i>Channa argus</i>
18	<i>Cortaderia jubata</i>
19	<i>Corvus splendens</i>
20	<i>Ehrharta calycina</i>
21	<i>Eichhornia crassipes</i>
22	<i>Elodea nuttallii</i>
23	<i>Eriocheir sinensis</i>
24	<i>Faxonius (Orconectes) rusticus</i>

25	<i>Fundulus heteroclitus</i>
26	<i>Gambusia affinis</i>
27	<i>Gambusia holbrooki</i>
28	<i>Gunnera tinctoria</i>
29	<i>Gymnocoronis spilanthoides</i>
30	<i>Hakea sericea</i>
31	<i>Heracleum mantegazzianum</i>
32	<i>Heracleum persicum</i>
33	<i>Heracleum sosnowskyi</i>
34	<i>Herpestes javanicus</i>
35	<i>Humulus scandens</i>
36	<i>Hydrocotyle ranunculoides</i>
37	<i>Impatiens glandulifera</i>
38	<i>Koenigia polystachya</i>
39	<i>Lagarosiphon major</i>
40	<i>Lampropeltis getula</i>
41	<i>Lepomis gibbosus</i>
42	<i>Lespedeza cuneata</i>
43	<i>Limnoperna fortunei</i>
44	<i>Lithobates catesbeianus</i>
45	<i>Ludwigia grandiflora</i>
46	<i>Ludwigia peploides</i>
47	<i>Lygodium japonicum</i>
48	<i>Lysichiton americanus</i>
49	<i>Microstegium vimineum</i>

50	<i>Morone americana</i>
51	<i>Muntiacus reevesi</i>
52	<i>Myocastor coypus</i>
53	<i>Myriophyllum aquaticum</i>
54	<i>Myriophyllum heterophyllum</i>
55	<i>Nasua nasua</i>
56	<i>Nyctereutes procyonoides</i>
57	<i>Ondatra zibethicus</i>
58	<i>Orconectes limosus</i>
59	<i>Orconectes virilis</i>
60	<i>Oxyura jamaicensis</i>
61	<i>Pacifastacus leniusculus</i>
62	<i>Parthenium hysterophorus</i>
63	<i>Pennisetum Setaceum</i>
64	<i>Perccottus glenii</i>
65	<i>Persicaria perfoliata</i>
66	<i>Pistia stratiotes</i>
67	<i>Plotosus lineatus</i>
68	<i>Procambarus clarkii</i>
69	<i>Procambarus fallax</i>
70	<i>Procyon lotor</i>
71	<i>Prosopis juliflora</i>
72	<i>Pseudorasbora parva</i>
73	<i>Pueraria montana</i>
74	<i>Pycnonotus cafer</i>

75	<i>Rugulopteryx okamurae</i>
76	<i>Salvinia molesta</i>
77	<i>Sciurus carolinensis</i>
78	<i>Sciurus niger</i>
79	<i>Solenopsis geminata</i>
80	<i>Solenopsis invicta</i>
81	<i>Solenopsis richteri</i>
82	<i>Tamias sibiricus</i>
83	<i>Threskiornis aethiopicus</i>
84	<i>Trachemys scripta</i>
85	<i>Triadica sebifera</i>
86	<i>Vespa velutina</i>
87	<i>Wasmannia auropunctata</i>
88	<i>Xenopus laevis</i>

B. Είδη που περιλαμβάνονται στον εθνικό κατάλογο εισβλητικών (ξενικών) ειδών

α/α	Είδος
1	<i>Acacia saligna</i> (Labill.) Wendl.
2	<i>Acer negundo</i> L.
3	<i>Ailanthus altissima</i> (Mill.) Swingle
4	<i>Amorpha fruticosa</i> L.
5	<i>Azolla filiculoides</i> Lam.
6	<i>Bidens frondosa</i> L.
7	<i>Carpobrotus edulis</i> (L.) N.E.Br.
8	<i>Cotula coronopifolia</i> L.
9	<i>Datura stramonium</i> L.
10	<i>Eichhornia crassipes</i> (Mart.) Solms
11	<i>Heliotropium curassavicum</i> L.

12	<i>Ludwigia grandiflora</i> (Michx.) Greuter & Burdet
13	<i>Ludwigia peploides</i> (Kunth) P.H.Raven
14	<i>Matricaria discoidea</i> DC.
15	<i>Nicotiana glauca</i> Graham
16	<i>Opuntia ficus-indica</i> (L.) Mill.
17	<i>Oxalis pes-caprae</i> L.
18	<i>Paspalum distichum</i> L.
19	<i>Pennisetum setaceum</i> (Forssk.) Chiov.
20	<i>Phytolacca americana</i> L.
21	<i>Robinia pseudoacacia</i> L.
22	<i>Solanum elaeagnifolium</i> Cav.
23	<i>Egeria densa</i> Planch.
24	<i>Elodea nuttallii</i> (Planch.) H. St. John
25	<i>Fallopia baldschuanica</i> (Regel) Holub
26	<i>Hydrocotyle ranunculoides</i> L. f.
27	<i>Impatiens glandulifera</i> Royle
28	<i>Myriophyllum aquaticum</i> (Vell.) Verdc.
29	<i>Myriophyllum heterophyllum</i> Michx.
30	<i>Pistia stratiotes</i> L.
31	<i>Reynoutria japonica</i> Houtt
32	<i>Reynoutria x bohémica</i> Chrtek & Chrtková
33	<i>Myocastor coypus</i> (Molina, 1782)
34	<i>Neovison vison</i> (Schreber, 1777)
35	<i>Nyctereutes procyonoides</i> (Gray, 1834)
36	<i>Ondatra zibethicus</i> (Linnaeus, 1766)
37	<i>Procyon lotor</i> (Linnaeus, 1758)
38	<i>Tamias sibiricus</i> (Laxmann, 1769)
39	<i>Callosciurus finlaysonii</i> (Horsfield, 1823)
40	<i>Herpestes javanicus</i> (É. Geoffroy Saint-Hilaire, 1818)
41	<i>Podarcis siculus</i> (Rafinesque - Schmaltz, 1810)
42	<i>Trachemys scripta</i> (Schoepff, 1792)

43	<i>Lampropeltis getula</i> (Linnaeus, 1766)
44	<i>Pantherophis guttatus</i> (Linnaeus, 1766)
45	<i>Pelodiscus sinensis</i> (Wiegmann, 1835)
46	<i>Lithobates catesbeianus</i> (Shaw, 1802)
47	<i>Xenopus laevis</i> (Daudin, 1802)
48	<i>Triturus carnifex</i> (Laurenti, 1768)
49	<i>Acridotheres tristis</i> (Linnaeus, 1766)
50	<i>Alectoris rufa</i> (Linnaeus, 1758)
51	<i>Alopochen aegyptiaca</i> (Linnaeus, 1766)
52	<i>Myiopsitta monachus</i> (Boddaert, 1783)
53	<i>Phasianus colchicus</i> (Linnaeus, 1758) [non subsp. <i>colchicus</i>]
54	<i>Psittacula krameri</i> (Scopoli, 1769)
55	<i>Threskiornis aethiopicus</i> (Latham, 1790)
56	<i>Branta canadensis</i> (Linnaeus, 1758)
57	<i>Corvus albus</i> Müller, 1776
58	<i>Pycnonotus cafer</i> (Linnaeus, 1766)
59	<i>Pycnonotus jocosus</i> (Linnaeus, 1758)
60	<i>Pycnonotus leucotis</i> (Gould, 1836)
61	<i>Aedes albopictus</i> (Skuse, 1895)
62	<i>Caenoplana bicolor</i> (Graff, 1899)
63	<i>Cydalima perspectalis</i> (Walker, 1859)
64	<i>Halyomorpha halys</i> (Stål, 1855)
65	<i>Harmonia axyridis</i> (Pallas, 1773)
66	<i>Linepithema humile</i> (Mayr, 1868)
67	<i>Paysandisia archon</i> (Burmeister, 1880)
68	<i>Rhynchophorus ferrugineus</i> (Olivier, 1891)
69	<i>Solenopsis geminata</i> (Fabricius, 1824)
70	<i>Tetranychus evansi</i> (Baker & Pritchard, 1960)
71	<i>Xylotrechus chinensis</i> (Chevrolat, 1852)
72	<i>Xylotrechus stebbingi</i> (Gahan, 1906)
73	<i>Bursaphelenchus xylophilus</i> (Steiner & Buhner, 1934) Nickle, 1970

74	<i>Megachile sculpturalis</i> (Smith, 1853)
75	<i>Ameiurus nebulosus</i> (Lesueur, 1819)
76	<i>Babka gymnotrachelus</i> (Kessler, 1857)
77	<i>Carassius gibelio</i> (Bloch, 1782)
78	<i>Carassius auratus</i> (Linnaeus, 1758)
79	<i>Gambusia holbrooki</i> Girard, 1859
80	<i>Gymnocephalus cernua</i> (Linnaeus, 1758)
81	<i>Lepomis gibbosus</i> (Linnaeus, 1758)
82	<i>Micropterus salmoides</i> (Lacepède, 1802)
83	<i>Neogobius fluviatilis</i> (Pallas, 1814)
84	<i>Oncorhynchus mykiss</i> (Walbaum, 1792)
85	<i>Pseudorasbora parva</i> (Temminck & Schlegel, 1846)
86	<i>Salmo trutta</i> Linnaeus, 1758
87	<i>Ameiurus melas</i> (Rafinesque, 1820)
88	<i>Perccottus glenii</i> Dybowski, 1877
89	<i>Branchiura sowerbyi</i> Beddard, 1892
90	<i>Corbicula fluminea</i> (Müller, 1774)
91	<i>Ferrissia californica</i> (Rowell, 1863)
92	<i>Gyraulus chinensis</i> (Dunker, 1848)
93	<i>Gyraulus parvus</i> (Say, 1817)
94	<i>Mieniplotia scabra</i> (Müller, 1774)
95	<i>Pacifastacus leniusculus</i> (Dana, 1852)
96	<i>Physella acuta</i> (Draparnaud, 1805)
97	<i>Planorbella duryi</i> (Wetherby, 1879)
98	<i>Potamopyrgus antipodarum</i> (Gray, 1843)
99	<i>Pseudosuccinea columella</i> (Say 1817)
100	<i>Sinanodonta woodiana</i> (Lea, 1834)
101	<i>Dreissena polymorpha</i> (Pallas, 1771)
102	<i>Pomacea maculata</i> Perry, 1810
103	<i>Procambarus clarkii</i> (Girard, 1852)
104	<i>Procambarus virginalis</i> Lyko, 2017
105	<i>Etrumeus golanii</i> DiBattista, Randall & Bowen, 2012

106	<i>Fistularia commersonii</i> Rüppell, 1838
107	<i>Lagocephalus sceleratus</i> (Gmelin, 1789)
108	<i>Parupeneus forsskali</i> (Fourmanoir & Guézé, 1976)
109	<i>Pterois miles</i> (Bennett, 1828)
110	<i>Siganus luridus</i> (Rüppell, 1829)
111	<i>Siganus rivulatus</i> Forsskål & Niebuhr, 1775
112	<i>Torquigener flavimaculosus</i> Hardy & Randall, 1983
113	<i>Amphistegina lobifera</i> Larsen, 1976
114	<i>Callinectes sapidus</i> Rathbun, 1896
115	<i>Conomurex persicus</i> (Swainson, 1821)
116	<i>Diadema setosum</i> (Leske, 1778)
117	<i>Fulvia fragilis</i> (Forsskål in Niebuhr, 1775)
118	<i>Penaeus aztecus</i> Ives, 1891
119	<i>Pinctada radiata</i> (Leach, 1814)
120	<i>Rapana venosa</i> (Valenciennes, 1846)
121	<i>Synaptula reciprocans</i> (Forsskål, 1775)
122	<i>Asparagopsis taxiformis</i> (Delile) Trevisan de Saint-Léon
123	<i>Caulerpa cylindracea</i> Sonder
124	<i>Codium fragile</i> (Suringar) Hariot
125	<i>Stypopodium schimperi</i> (Kützing) Verlaque & Boudouresque
126	<i>Womersleyella setacea</i> (Hollenberg) R.E.Norris